

OTDK-dolgozat

2025

**PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR**

**„HA TÁNCOLSZ, ÉLSZ...HA ÉLSZ, TÁNCOLSZ.” – (HEIDI
GROSKREUTZ) A HAZAI TÁNCTURIZMUS HELYZETÉNEK
ELEMZÉSE.**

**„TO DANCE IS TO LIVE ...TO LIVE IS TO DANCE.” – (HEIDI
GROSKREUTZ) ANALYSIS OF THE SITUATION OF DOMESTIC
DANCE TOURISM.**

Molnár Nikolett

Konzulens: Dr. habil Gonda Tibor

Kézirat lezárásának dátuma: 2024.06.16.

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés	1
1. Szakirodalmi összegzés	3
1.1. Turisztikai termék	3
1.2. Kulturális turizmus	6
1.3. Aktív turizmus	8
1.4. Sportturizmus.....	9
1.5. Tánc rövid története	12
1.6. Táncuturizmus, mint turisztikai niche termék	14
2. Kutatásmódszertan	17
2.1. Szekunder kutatás	17
2.2. Primer kutatás	17
3. Kutatási eredmények	20
3.1. Demográfiai adatok	20
3.2. Belföldi táncversenyek	22
3.3. Külföldi táncversenyek	26
3.4. Táncversenyeket turisztikai szempontból érintő kérdések	29
3.5. Egyéb táncos események	32
Összegzés	35
Irodalomjegyzék.....	37
Egyéb források jegyzéke	40
Rövidítések jegyzéke	41
Függelék	42

ÁBRAJEGYZÉK

1. ábra: A turisztikai termék felépítése
2. ábra: A turisztikai attrakciók hatásköre
3. ábra: Maslow-piramis felépülése
4. ábra: Az aktív turizmus motivációs rendszere
5. ábra: A sportturizmus lehetséges formái
6. ábra: Korcsoportok szerinti megoszlás (n=202)
7. ábra: Legmagasabb iskolai végzettség szerinti megoszlás (n=202)
8. ábra: Jelenlegi aktivitás szerinti megoszlás (n=202)
9. ábra: Belföldi versenyek száma (n=187)
10. ábra: Belföldi versenyeken való részvétel oka (n=187)
11. ábra: Belföldi versenyeken résztvevők társasága (n=187)
12. ábra: Preferált szálláshelylehetőségek megoszlása belföldi versenyeken (n=187)
13. ábra: Preferált étkezési lehetőségek megoszlása belföldi versenyeken (n=187)
14. ábra: Külföldi versenyek száma (n=133)
15. ábra: Külföldi versenyeken való részvétel oka (n=133)
16. ábra: Külföldi versenyeken résztvevők társasága (n=133)
17. ábra: Preferált szálláshelylehetőségek megoszlása külföldi versenyeken (n=133)
18. ábra: Preferált étkezési lehetőségek megoszlása külföldi versenyeken (n=133)
19. ábra: Táncegyesületek anyagi- és szervezési vállalása (n=187)
20. ábra: Vendéglátóegységek igénybevételére való hajlandóság (n=187)
21. ábra: Turisztikai célú tartózkodásra mutatott hajlandóság táncversenyeket követően (n=187)
22. ábra: Versenyeket kiegészítő turisztikai helyszínek
23. ábra: Preferált egyéb táncos tevékenységek megoszlása (n=202)
23. ábra: Táncutazások maximális távolsága (n=202)
24. ábra: Táncos utazások alapvető motivációjának megoszlása (n=202)

BEVEZETÉS

Dolgozatom fő irányvonala a tánc turizmusra gyakorolt hatása, illetve, hogy a tánc turizmus értelmezhető-e turisztikai niche termékként. Témaválasztásomban nagy szerepet játszott a tánchoz való szoros kapcsolat. Hétéves koromban döntöttem el, hogy édesapukám nyomdokaiba szeretnék lépni, aki hosszú évekig néptáncolt és még egy hónap eltöltésére is lehetősége adódott a táncsoportjukkal Franciaországban. Én más stílusban, hip-hop és street dance kategóriákban indultam meg a sport versenyszerű gyakorlásában. Az egyetem kezdete mellett csatlakoztam a PTE Táncegyüttes és a PTE PEAC Cheerleading Szakosztály csapatához, akiknek köszönhetően megannyi felejthetetlen élményben volt részem. A Magyar Cheer Szövetség tagjaként számos, akár többnapos országos versenyen vettünk részt. Mellette már kiskorom óta foglalkoztatott a tánc kulturális oldala, színházban is lehetőségem nyílt kipróbálni magam, illetve szívesen látogatok el táncszínházba, tánc találkozókra és egyéb táncos eseményekre. Legmeghatározóbb élményem a Kodály Központban tartott egész estés, két felvonásos táncdarabunk volt, amit jótékonysági célból rendeztünk meg a PTE KK Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika javára. Sajnos a COVID-19 több szempontból beleszólt a táncos éveimbe, így nekem külföldre nem sikerült eljutnom, de a tánc csapatunk a múltban olyan országokba utazott el, mint Kína, Thaiföld, Horvátország és Olaszország. Itt táncversenyeken, táncos találkozókra vettek részt, ami során hotelekben, apartmanokban szálltak meg, szabadidejükben pedig elindultak felfedezni az ország kincseit, kultúráját. Így ezek alapján megfogalmazódott bennem néhány kérdés, melyeket a dolgozatomban kutatni szeretnék. Ezek a következők lennének:

- A táncversenyekre történő utazások mekkora hatást generálnak a turizmusra?
- Lehet-e a tánc turizmust önálló niche piaci termékként értelmezni?
- Egy-egy táncelőadás, vagy táncfesztivál jelenthet-e a turizmus szempontjából olyan releváns attrakciót, amely képes vendégéjszakákban is mérhető forgalmat generálni?

Dolgozatomban ezt a témakört szeretném körbejárni. Először szekunder kutatást végeztem, amiben megismertetem a turisztikai termék fogalmát. Utána a kulturális, - az aktív, - és a sportturisztikai termékeket fejtem ki. Bemutatom a tánc külföldi és hazai történetét, elemzem a tánc turizmust, mint niche terméket. A felsorolt fejezetek kidolgozásához hazai és külföldi szakirodalmakat használtam fel. Primer kutatásomhoz egy online kérdőívet hoztam létre a Google Űrlapok segítségével. Itt a demográfiai adatokat követően a turizmust és a táncot ötvöző

kérdéseket tettem fel a belföldi és külföldi táncversenyekkel kapcsolatban. Utána a kulturális oldalra fókuszálva egyéb táncos eseményekről kérdeztem a kitöltőt, hogy ezt és az előző szakaszt összesítve vizsgálni tudjam, releváns-e a táncuturizmus megléte. A kérdőív 2024 január és február között volt elérhető, összesen 202 kitöltés érkezett.

1. SZAKIRODALMI ÖSSZEGZÉS

A turizmus egy olyan dinamikus iparág, mely az emberek kultúrák közötti kapcsolatát erősíti, lehetőséget teremtve az új helyek felfedezésére és élményekre. Egyidejűleg hozzájárul a gazdasági fejlődéshez, miközben megőrzi és népszerűsíti a világ sokszínűségét és természeti kincseit (Csapó-Lőrincz, 2020). Az első fejezetben szeretném tisztázni a turisztikai termék fogalmát, majd pedig kifejtetni, hogyan kapcsolódik ehhez a tánc, különös tekintettel a kulturális, az aktív, - és sportturizmusra. Ezt követően röviden áttekintem a tánc nemzetközi és hazai történetét. Végül pedig kifejttem a turisztikai niche termékek jelentőségét, és hogy hogyan játszanak szerepet az egyéni élményekben és a turisztikai vonzerőkben.

1.1. Turisztikai termék

A turisztikai termék fogalma először Philip Kotler, amerikai marketingprofesszor révén került a szakirodalomba. Magyarországot tekintve kezdetlegesen a nyolcvanas években találkozhattunk vele „idegenforgalmi termék” néven.

Hazai elterjedése akkor kezdődött, amikor elfogadták az Országos Középtávú Turisztikai Marketingstratégiát (1996–2000), ami Magyar Turizmus Zrt. jogelődje volt. Mindez a Magyar Turisztikai Szolgálat közreműködésével valósult meg. Ez jelenti a turizmus termékszemléletű megközelítésének kezdetét, ugyanis kimondják, hogy korszerű termékfejlesztésre és menedzselésre van szükség, hogy az iparág tovább fejlődhessen. (Michalkó, 2012)

Fontos ismertetni elsődlegesen, hogy a turisztikai termék speciális, mivel nem vonatkoztatható el tértől és időtől sem: a turista az adott fogadóhelyen, adott időben veszi igénybe. A kínálat helyén a megadott időpontban meg kell jelenni, ugyanis nem szállítható. (Gonda, 2016) Tekinthezünk rá úgy, mint szolgáltatások halmazára, amely alapján a következő jellemzők mondhatóak el róla:

- Megfoghatatlanság: nem foghatók meg érzékszervi módon, nem lehet fizikailag elérni vagy tárolni őket. Ez megnehezítheti a fogyasztók számára a szolgáltatások előzetes megítélését vagy értékelését.
- Elválaszthatatlanság: a fogyasztók élménye szorosan összekapcsolódik a szolgáltatóval, és az egyik sem létezhet a másik nélkül.
- Ingadozás: a szolgáltatások minősége változhat az idő múlásával vagy a különböző vásárlói élmények során. Az emberi tényezők és más változók miatt ugyanazon

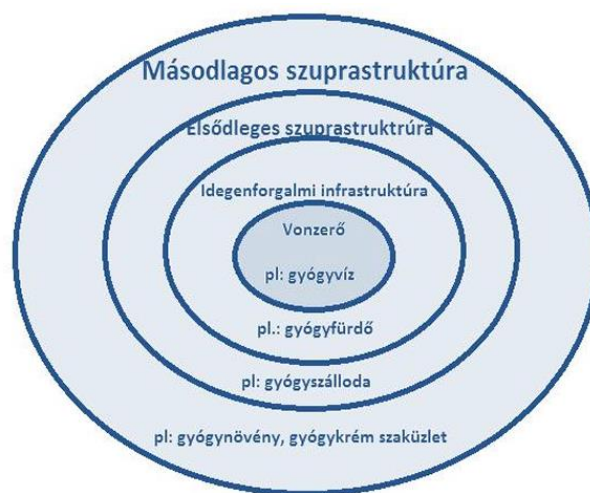
szolgáltatás lehet különböző minőségű vagy élményt nyújthat különböző időpontokban vagy különböző szolgáltatóknál.

- Romlékonyság: nem raktározhatóak, nem tárolhatóak úgy, mint a fizikai termékek. (Kotler, 2012)

A turisztikai termék tehát értelmezhető akár úgy is, mint egy konkrét szolgáltatás vagy szolgáltatáscsomag, amint egy turisztikai vállalkozás nyújt (Freyer 2011). Tágabb értelmezését Gonda Tibor által megfogalmazott definíció ismerteti:

„A turisztikai termék egy olyan komplex szolgáltatáscsomag, amelyet a turista az utazása során és az adott fogadóterületen történő tartózkodása alatt igénybe vesz. Másként fogalmazva, a turista igényeit kielégítő szolgáltatás halmaz.” (Gonda, 2016) A turisztikai termék felépítését az 1. ábra szemlélteti.

1.ábra: A turisztikai termék felépítése

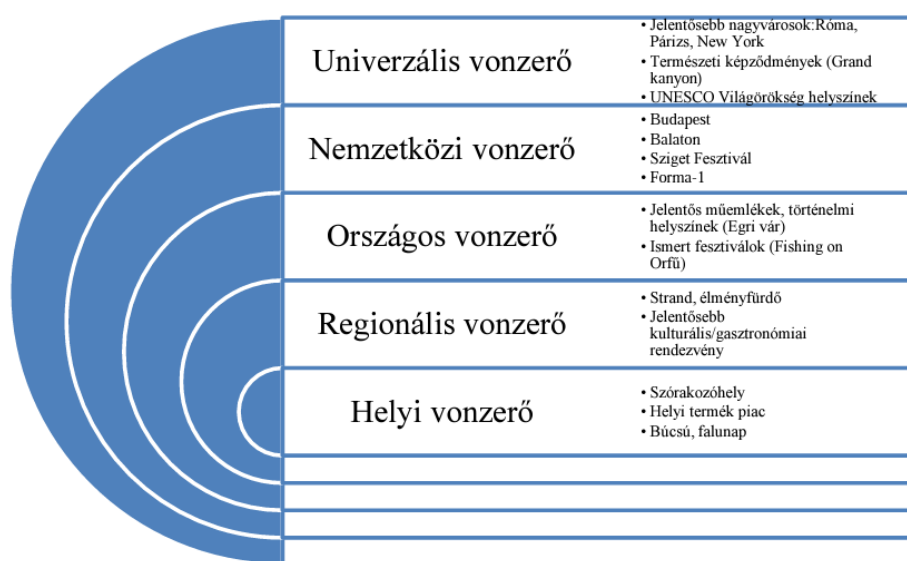
Forrás: Gonda, 2016.

Ahogy az ábrán is látni lehet, a turisztikai termék középpontjában a vonzerő áll, ami az élményt biztosítja a turizmus résztvevőinek. Két további csoportra bonthatjuk szét: természeti vonzerők (például hegyek, tengerpartok, nemzeti parkok) és ember alkotta vonzerők (épületek, kulturális sajátosságok, vallás stb.) Ahhoz, hogy a turisztikai szolgáltatást igénybe tudják venni, megközelíthető legyen, szükség van idegenforgalmi infrastruktúrára (adott vonzerő megközelítése, igénybevétele lehetősége). Ezen kívül még idetartozik az elsődleges, - illetve másodlagos szuprastruktúra: előbbi a szálláslehetőségeket, utóbbi a vendéglátást, kiegészítő szolgáltatóegységeket jelenti. (Gonda, 2016.) Ez a felosztás alapján egy táncos előadás, gála, táncverseny jelentheti a központi vonzerőt a turizmus számára. Az ideális

infrastruktúra kialakítása során a fókusz lehet egy sportcsarnok, színház vagy épp egy hagyományos tánc ház megléte. Elsődleges szuprastruktúra az ide érkező táncosok vagy éppen nézők elszállásolását szolgáló épületek, mint egy szálloda, apartmanház. Másodlagos szuprastruktúra pedig a táncos eseményen lévő büfék, éttermek, ajándékboltok vagy helyszínen készített profi fotók megvásárlása.

A turisztikai termékek elemzése során fontos tényezőt jelent a vonzerő területi kiterjedése. Az attrakció csoportosítható hatásköröként a következőképpen: helyi, regionális, országos, nemzetközi, univerzális. Amíg egy falunapra általában csak a helyi közösség tagjai látogatnak el, addig az UNESCO által elismert világörökségek egy másik dimenzióba helyezik az utazást. Ezek a különleges helyszínek olyan vonzerővel bírnak, amelyek kontinenseket átszelő utazásra inspirálják az embereket. (Gonda, 2016) Későbbi kutatásom során ez még fontos tényezővel fog bírni azon szempontból, hogy egy adott táncos esemény megtekintésére mekkora távolságot hajlandóak utazni az érdeklődők. Az 2. ábrán tekinthető meg bővebben a turisztikai attrakciók hatásköre.

2.ábra: A turisztikai attrakciók hatásköre

Forrás: Gonda, 2016.

Abraham Maslow az 1950-es években kidolgozta szükségletelméletét, kutatta a motivációk lehetséges okát. Az emberi szükségletek hierarchiája szerint az alapvetőbb szükségletek kielégítése után jelennek meg a magasabb rendű igények. Mindegyik szint értelmezhető akár úgy, hogy turisztikai célú utazást is kiválthatnak. Legalul a fiziológiai, azaz a legalapvetőbb szükségletek állnak – motiválhatnak pihenési célú utazásokat, kikapcsolódásra

való vágyakozást. A biztonság a gyógyturizmusban fedezhető fel, a valahova tartozás és szeretet pedig a család és barátok meglátogatását jelentheti. A megbecsülés iránti vágy szakmai, hivatásos utazásokra motiválhat. A legfelső szint az önmegvalósítás, ami az egyén teljes potenciáljának kibontakoztatása és legmagasabb lehetőségeinek elérésére való törekvés: ide lehet akár sorolni a kalandtúrákat, de akár a táncos események meglátogatását, azokon való aktív részvételt. (Puczkó & Rátz, 2011) A Maslow - piramis felépülését a 3. ábrán tekinthetjük meg.

3. ábra: Maslow-piramis felépülése

Forrás: Puczkó & Rátz, 2011

1.2.Kulturális turizmus

A kulturális turizmus meghatározása nem egységesen elfogadott, mivel a kultúra sokféle változatban létezik, így a lehetséges definíciók száma is szinte végtelen. Intenzíven változó jellege miatt, valamint az utazások eltérő kulturális mélységének okából nehezen behatárolható. (Steinecke, 2007.)

Az UNWTO szerint a kulturális turizmus *"azokat az utazási élményeket foglalja magában, amelyek során az emberek aktívan részt vesznek a különböző kultúrák megismerésében, megértésében és tiszteletben tartásában, valamint hozzájárulnak a kulturális örökség megőrzéséhez és fejlesztéséhez."* (UNWTO General Assembly, 2017.)

Michalkó Gábor a kulturális turizmust szűk és tág értelmezésben közelítette meg. Szűken elmondható, hogy

„A kulturális turizmus olyan kulturális motivációval történő utazás, mint például a műemlékek és örökséghelyszínek felkeresése, a fesztiválokon való részvétel, a kiállítás-, múzeum-, színház- vagy koncertlátogatás és a tanulmányút vagy a zarándoklat.” (Michalkó, 2012)

tág értelemben pedig:

„A kulturális turizmus olyan – az egyediséget, a fenntarthatóságot és a marketingszemlélet fontosságát szem előtt tartó – turisztikai termék, amelynek központi eleme a turista legszélesebben értelmezett intellektuális igényeit kielégítő vonzerő.” (Michalkó, 2012)

A két definíció abban különbözik, hogy az előbbi csak a magaskultúrát, az utóbbi pedig a tömegkultúrát is számításba veszi.

A 2005-2013 közötti Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia definíciója azt mondja ki, hogy;

„A kulturális turizmus olyan piacképes turisztikai termék, amely iránti kereslet fő motivációja az anyagi-(tárgyi) és szellemi értékek megismerése.” (Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia, 2005-2013)

A kulturális turizmus átfogó definíciója pedig a következő:

„Olyan turisztikai termékről van szó, amelyben a keresletet képviselő turista motivációja új kultúrák megismerése, kulturális eseményeken való részvétel és kulturális attrakciók meglátogatása, a kínálat központi elemét alkotó vonzerő pedig a felkeresett desztináció sajátos, egyedi kultúrája.” (Gonda, 2016.)

Az eddig leírtak csak néhány példa a kulturális turizmus számos értelmezése közül. Fontos megjegyezni, hogy a pontos definíciók és a kulturális turizmus tartalmi elemei országonként és kulturális régiókban eltérhetnek, és az idegenforgalmi szakemberek, kormányzati szervek és kulturális intézmények különböző szempontokat is figyelembe vehetnek a kulturális turizmus meghatározásában.

A kulturális turizmus megjelenése gazdag és változatos, és számos elemet foglal magában, amelyek vonzóvá teszik az utazók számára. A turisztikai fogadóterületre fókuszálva és a turisztikai relevanciát vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a kultúra három fő formában jelenhet meg: élettelen, -, mindennapi életben kifejeződő, - és megelevenített kultúra. Az élettelen kultúra magába foglalja az épületeket, építészeti stílusokat, művészeti alkotásokat és a mindennapi élet használati tárgyait. Röviden olyan dolgokra utal, amelyek részei egy adott kultúrának vagy társadalomnak, de nem élőlények vagy emberek. Második formája a mindennapi életben kifejeződő kultúra, ami a hétköznapiak során megnyilvánuló kulturális gyakorlatok és hagyományok összességét jelenti, amelyek egy adott társadalomban vagy közösségben megtalálhatók. Ide tartoznak az étkezési szokások, viselet, ünnepek, vallási rituálék, szórakozási és szabadidős tevékenységek, kommunikációs normák, művészeti

kifejezőmódok és sok más olyan dolog, amelyek az emberek mindennapi életét befolyásolják és meghatározzák. Utolsó forma pedig a megelevenített kultúra, ami az olyan kulturális gyakorlatokat és hagyományokat jelenti, amelyeket a közösségek vagy szervezetek aktívan újraélesztenek vagy megtartanak. Ezek lehetnek történelmi rekonstrukciók, hagyományos ünnepek vagy események, amelyek célja a múlt életre keltése és a kulturális örökség megőrzése. (Gonda, 2016.) A kulturális turizmusban az attrakciók között egyaránt jelen vannak a mesterséges, művi dolgok és a hiteles, autentikus értékek. Megítélésem szerint ez utóbbiak jelentősége erősödik a turizmusban (Bódi-Pusztai, 2012).

A kulturális turizmus sokféle élményt és lehetőséget kínál az utazóknak, akik érdeklődnek a különböző kultúrák és történelem megismerése iránt. Hatása nemcsak az utazóknak, hanem a helyi közösségeknek is előnyös, mivel hozzájárul a kulturális örökség megőrzéséhez és fejlesztéséhez, valamint a gazdaságélénkítéshez (Bogáromi-Malota, 2017), és a kulturális kínálat nyújtotta élményeken keresztül egyaránt pozitívan hat turisták és a fogadóterület lakosainak az életminőségére (Gonda et al., 2019, Michalkó-Lőrincz, 2007).

1.3. Aktív turizmus

A táncsturizmus a kulturális turizmus része, hiszen több történelmi emléket és hagyomány hordoz magában, azonban mellette komoly fizikai aktivitást is igényel gyakorlása. Ez által úgy gondolom, hogy a táncos tevékenységeket nem csak a kulturális turizmushoz sorolhatjuk, hanem az aktív turizmus része is lehet.

Az ipari forradalmat követően növekvő kereslet mutatkozott a testmozgás és egy dinamikusabb életmód iránt, így kezdett el terjedni az aktív turizmus eszméje. (Csapó et al., 2011) Az aktív turizmus történetét tanulmányozva megállapítható, hogy széles körű elterjedése alig egy emberöltőre nyúlik vissza, ezért alapvetően új jelenséggént jelenik meg az idegenforgalomban. Erről a turisztikai termékről érdemben csak a 20. század második felétől lehet beszélni. Napjainkban viszont az egyik legnépszerűbb terméktípus mely után dinamikusan bővül a kereslet. (Csapó et al., 2018)

Meghatározására szeretném ismertetni a Magyar Turizmus Zrt. definícióját, amely kimondja, hogy:

„Az aktív turizmus olyan turizmusforma, amely esetében a turista utazásának motivációja valamilyen fizikai aktivitást igénylő szabadidős vagy sporttevékenység gyakorlása” (Magyar Turizmus Zrt., 2003)

továbbá Michalkó Gábor gondolatait, aki úgy fogalmazza meg, hogy:

„Az aktív turizmus alatt értendő minden olyan turisztikai tevékenység, amelyben az egyén élményszerzési célból eredő, nem rutinszerű mozgása a mindennapi térpályáján kívül eső térben költséssel egybekötve valósul meg”. (Michalkó, 2002)

Napjainkban egyre fontosabb szerepet tölt be a fizikai aktivitás. Emelkedő számúak az irodai és otthoni munkakörök, ahol a munkavállalók hosszú órákon át ülő helyzetben vannak. Nem csak a mozgásszegénység veszélyeztető tényező, hanem a természettől való elszakadás is, mivel a folyamatos urbanizáció okán a népesség javarészt városokban él. A felsoroltakból érhető tehát, hogy növekvő kereslet mutatkozik az aktív turizmus iránt, a szabadidő egyben aktivitással és élmény-orientáltsággal való eltöltésére. (Jászberényi et.al. 2022)

Az aktív turizmus legfőbb motivációjának tehát a sporttevékenység, mozgás, aktivitás tekinthető. Emellett még az ember alkotta vonzerők és a természeti környezet is fontos szerepet játszik a turisztikai szemléletben. Ember alkotta vonzerő lehet jelen esetben egy síközpont, lovas létesítmény vagy egy golfpálya. Természeti közelség pedig kialakítható egy erdei túra, vízi sportok vagy horgászat közben. A motivációs rendszer utolsó tényezője pedig a kaland, kalandos élményszerzés: jelenthet akár raftingot, sziklamászást, extrém sportokat. (Csapó, 2020) Az aktív turizmus motivációs rendszeréről készült csoportosítást a 4. ábrán lehet megtekinteni.

4. ábra: Az aktív turizmus motivációs rendszere

Forrás: Csapó, 2020.

1.4.Sportturizmus

A tánc, ahogy már az előző fejezetben is említettem, fittséget és komoly fizikai erőnlétet igényel. Rengeteg verseny kerül megrendezésre, melyre számottevő sportoló utazik rendszeresen évente. Így a táncurizmusnak az a szegmense, mikor is a táncosok versenyzés céljából utaznak, nagy hasonlóságot mutat az aktív sportturizmus jellemzőivel. A sportturizmus fogalmáról csak a 20. század második felétől beszélhetünk, azonban gyökerei messzire nyúlnak vissza. Már az ókori olimpiai játékokra számos sportoló és néző érkezett, a középkorban pedig a lovagi játékokra utaztak el az érdeklődők. A sportolás hagyománya, művészete tehát már az ókorra visszavezethető, intézményes kialakulása pedig körülbelül egy évszázaddal ezelőttire tehető. (Irimiás et al., 2019) A sportot a következőképp definiálták az Európai Sport Charta-ban 1992-ben:

„A sport alatt minden olyan fizikai tevékenységet értendő(...), amely esetenként vagy szervezett formában a fizikai és szellemi erőnlét fejlesztését szolgálja, társadalmi kapcsolatok teremtése vagy különböző szintű versenyeken eredmények elérése céljából.” (Európai Sport Charta, 1992 alapján Irimiás et al., 2019)

A nemzetközi szakirodalomban számos definíció íródott a sportturizmusról az évek során. Legelsők között Ruskin meghatározását említhetjük, amely szerint:

„A sportturizmus a szabadidő ideje alatt (utazások) megfigyelhető viselkedésforma és tevékenység, amely részben a különlegesen vonzó természeti adottságokhoz, részben pedig az ember által alkotott sport- és rekreációs szolgáltatásokhoz kötődik.” (Ruskin, 1987)

Michael Hall, világszerte ismert turisztikai szakértő a következőképp fogalmazta meg:

„Sportturizmusnak nevezhetők mindazon a mindennapi élettéren túli, nem kereskedelmi célból történő utazások, melyek során az utazó részt vesz sporttevékenységekben vagy megnéz sporteseményeket.” (Hall, 1992)

A kezdetekben szűkebben értelmezték a sportturizmus fogalomkörét, ez az évek során azonban egyre jobban bővült. Erre mutat példát Hudson megfogalmazása:

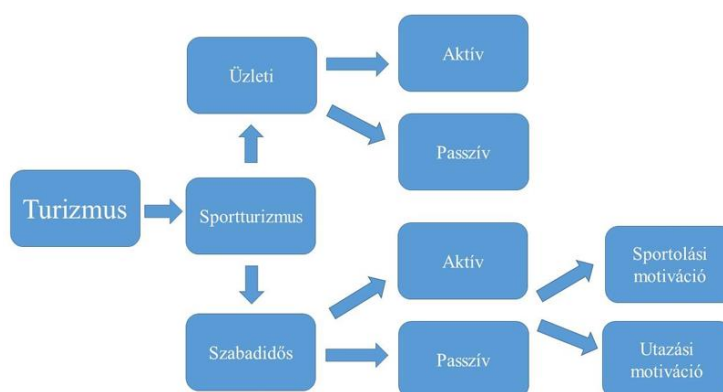
„A sportturizmus az állandó lakóhelytől való elutazásokat, amelyek célja a versenysportban vagy a rekreációs sportban való részvétel vagy azok megtekintése, de lehet célja valamely sporttal kapcsolatos helyi vonzerő megtekintése, mint például sportmúzeum, sportstadion, hírességek csarnoka”. (Hudson, 2003)

Belátható tehát, hogy míg a kezdetekben csupán a sporteseményeken való részvételről volt szó, mára már egy dinamikus és sokoldalú ágazat, továbbá olyan élményeket kínál, amelyek ötvözik a kultúrát, az egészséget, a szórakozást és a kalandot. A definíciók elemzése után fontos még hangsúlyozni, hogy az aktív turizmus és a sportturizmus jelentése különbözik. Az aktív turizmus egy szélesebb skálát fed le az aktív kikapcsolódás különféle formáival, míg a sportturizmus szorosabban kapcsolódik a sporteseményekhez és sporttevékenységekhez az utazás tekintetében.

Ha a sportturizmus felosztásáról beszélünk, akkor aktív és passzív formára választhatjuk szét a terméket. Az aktív sportturizmus azt jelenti, hogy az utazók maguk vesznek részt különböző sporttevékenységekben. Ez magába foglalhatja például túrázást, hegyi kerékpározást, vízi sportokat vagy akár extrém sportokat. Az aktív sportturizmus során az emberek kihívásokkal találják szembe magukat, fejlesztik az ügyességüket, és élvezik a fizikai aktivitások nyújtotta izgalmas élményeket. A passzív sportturizmus viszont azokra az élményekre összpontosít, amelyeket az emberek, mint nézők tapasztalnak meg. Ide tartoznak olyan események vagy versenyek látogatása, mint például sportmérkőzések, versenyek vagy olimpiák. Az utazók itt az élő sportteljesítmények megtekintése révén élvezik a sport élményét, és egyfajta szórakozást találnak a sportesemények figyelemmel kísérésében. (Standeven, & De Knop, 1999) Ennek analógiáján beszélhetünk aktív és passzív táncsturizmusról. Az első esetben a „turista” részt vesz valamilyen táncos eseményen (versenyen, táborban, továbbképzésen stb.), míg a második esetben passzív szemlélője a táncos rendezvénynek, előadásnak.

Fontos még megemlíteni, hogy a sportturizmus felosztható szabadidős és üzleti formára is. A szabadidőn alapuló sportturizmus azt hangsúlyozza, hogy az emberek az aktív pihenést és a sportos élményeket keresik utazásaik során. Ez magában foglalhatja a sportközpontok látogatását, ahol különféle sporttevékenységeket lehet gyakorolni, például labdajátékokat, síelést vagy vízi sportokat. Az üzleti tevékenységen alapuló sportturizmus pedig olyan eseményekre vagy rendezvényekre összpontosít, amelyek üzleti célokat is szolgálnak, például konferenciák, kiállítások vagy üzleti találkozók, amelyeket sporteseményekkel kombinálnak. Mind a szabadidős, mind az üzleti sportturizmus tovább bontható aktív és passzív formára is, az előző bekezdésben ismertetett módon. A szabadidős sportturizmus azonban még két kategóriára terjeszthető ki az utazási motiváció alapján: a sport jelenti-e az utazást kiváltó vágyat, vagy csak másodlagos szerepet játszik, lehetőség adódik rá az utazási célpontra. (Marton, 2015) A sportturizmus lehetséges formáit az 5. ábra szemlélteti.

5. ábra: A sportturizmus lehetséges formái

Forrás: Weed, M. – Bul, C. 2004 alapján Marton G.

1.5. Tánc rövid története

Az idők kezdete óta a tánc mélyen szőtt része az emberi életnek, hagyományoknak. Az őskor idején elsőként a munkára való felkészülést, a hétköznapi kihívásoknak való megfelelést és a spirituális összekapcsolódást szolgálta. Az ókori civilizációkban, mint az Egyiptomi, Indiai vagy Kínai, a tánc szerves része volt vallási szertartásoknak és ünnepségeknek, sőt, már akkor megjelentek az első profi táncművészek. Az ókori görögök az elsők között emelték szórakozás céljából a táncot a színház falai közé. A középkorban még mindig elsősorban vallási szerepeket szolgált, de már a templom falain kívüli misztériumjátékokban is bemutatták. A 15. században kezdődött igazán a tánc kultúra fejlődése, megírták az első kézikönyveket, amik kezdetleges lépéseket, koreográfiákat tartalmaztak. A 16-17. században a szociális események központi elemévé vált először Angliában és Franciaországban. A társastánc kezdeti formája ezekből az évekből eredeztethető, illetve a balett is, ami a század végére már kiforrott előadásmóddá vált. Megszületett az első balettakadémia is, 1661-ben Párizsban, mellyel a népi, hétköznapi táncok örökké elszigetelődtek a művészi, színpadi előadásoktól. A tánc egyre jobban elkezdett karakterizálódni, jelentősége pedig terjedni az egész világban. Dinamikus fejlődésének a világháborúk vetettek véget egy rövid időre. A huszadik század végén kezdték el sportként elismerni a táncot, kutatni jótékony hatásait, illetve elkezdni az első táncversenyek szervezését. (Bánkyné Perjés, 2022)

A táncstílusok széles skálát fednek le, különböző kultúrákból és időszakokból származnak. Mindegyik stílus sajátos mozgásmintákat, ritmust és kifejezőmódot jelent. Szorosan összekapcsolódik az adott ország hagyományaival, a mindennapi életben kifejeződő kultúra fontos része. (Vályi, 1969) Manapság szinte megszámlálhatatlan stílus és irány van

jelen, illetve országonként több szervezet, egyesület született az évek során. Ezek közül a legfontosabb a táncművészet megőrzésére alapított Nemzetközi Tánc Tanács (The International Dance Council, rövidítve CID). 1973-ban jött létre az UNESCO részeként Párizsban. Ez a tánc területén a legfontosabb nemzetközi, nemzeti és regionális szervezetek, valamint vezető szakemberek központja, ahol a szakma legfrissebb információi, eseményei és kapcsolódó erőforrásai elérhetők. Több mint 170 országból foglalja magába ernyőszervezetként a legkiválóbb iskolákat, eseményeket, szervezeteket. Létezése meghatározó és szükséges, ugyanis tagjai a táncot, mint kulturális örökséget őrzik, mellette folyamatosan kutatják. Nemzetközi konferenciákat, kongresszusokat és szemináriumokat szerveznek, valamint olyan táncos eseményeknek adnak helyet, melyek akár messziről vonzhatják az érdeklődőket. Ilyen például az indiai táncok fesztiválja, vagy az Athénban szervezett néptáncos esték a Dora Stratou táncszínházban. Alaptevékenységük közé tartozik a Tánc Világnapjának évente, április 29-én való meghirdetése, mely világszerte összehozza a táncművészeket. Ezen a napon olyan események zajlanak, melynek akár nagyobb körű turisztikai vonzása is van. (CID, <https://cid-world.org/>)

Kulturális termékszemléletként Magyarországon az elsőként megjelent vonzerő a néptáncos hagyományokban rejlik. Az 1990-es rendszerváltást követően a főleg magyar lakosság által lakott erdélyi területeken a néptánc iránt érdeklődő turisták egyre gyakrabban jelentek meg. Ez a jelenség a magyar viszonylatokban az első olyan trendnek számított, amely a táncos turizmus népszerűségének növekedéséhez vezetett. A helyi néptáncok, hagyományos táncok és az ezekhez kapcsolódó rendezvények, események vonzották a látogatókat, akik érdeklődtek a kultúra és hagyományok iránt, ezen belül is a néptánc által közvetített üzenetek iránt. (Könczei, 2014) Fontos hazai táncművészet megőrző egyesület a Magyar Táncművészek Szövetsége. Alakulása 1948-ra tehető, a CID-hez hasonlóképpen működő ernyőszervezet, mely magába foglalja a tánc, - és előadóművészeket, mellette az oktatási, - és kutatási intézményeket. (Magyar Táncművészek Szövetsége, <https://www.tancszovetseg.hu/a-szovetseg-toertenete>)

A táncot, mint versenyszerű sportot tekintve az első hivatalos nemzetközi szövetséget 1935-ben alapították „*Fédération Internationale de Danse pour Amateurs*” elnevezéssel Prágában. Az International Council of Amateur Dancers, röviden az ICAD, hivatalos nevén 1957 óta létezik és tevékenykedik. Magyar vonatkozásban általában TáncSport Világszövetséggént említik. Ez a szervezet a táncsport terén tevékenykedik és az érdeklődők számára nyújt iránymutatást és szabályozást, folyamatosan támogatva és fejlesztve a sportágat nemzetközi szinten. Hazánkban a szakemberek csak később ismerték fel a táncélet széles körű

elterjedését. 1961-ben alapították meg az Országos Amatőr Táncverseny Bizottságot. A társastánc versenyekre egyre több fiatal nevezett és látogatott el, ugrásszerűen nőtt a sport népszerűsége. A Magyar Táncsport Szakszövetség 1985-ben jött létre, amellyel lefektették az alapszabályokat és céljaikat. Ilyen volt például a fiatalok mozgáskultúrájának népszerűsítése, versenyek rendezése, kapcsolatteremtés. (Magyar Táncsport Szakszövetség, <https://mtasz.hu/szovetseg/tortenet/>). Jelenleg Magyarországon több táncszövetség is működik, melyek összefogják azokat, akik a táncot sportszerűen gyakorolják. Ezek közül a legismertebbek:

- Magyar Divat- és Sporttánc Szövetség
- Modern Táncsoportok Magyarországi Szövetsége
- Magyar Cheer Szövetség

A táncszövetségek jelenléte kulcsfontosságú az ebből eredő kulturális örökségek és hagyományok ápolásában, valamint a tánc, mint sportág szervezetségének előremozdításában. Nélkülük nem jöhetne létre a tánc turizmusra gyakorolt hatása, hiszen a megfelelően organizált események már nem csak a helyi közösségeket vonzzák, hanem nemzetközi, akár univerzális vonzerőként lehetnek jelen.

1.6.Tánc turizmus, mint turisztikai niche termék

A niche termékek olyan egyedi és specifikus termékek, melyek kifejezetten kis, ám elkötelezett felhasználói csoportoknak készülnek. Töröcsik Mária definíciója kimondja, hogy:

„A niche stratégia egy jól meghatározható piaci célcsoportra koncentrál, speciális igényeket kielégítő termékek kínálásával.” (Töröcsik et al., 2015)

Michalkó Gábor pedig a következőként adta meg a niche termékek fogalomkörét:

„Egzisztenciális niche-nek nevezzük azokat a mindennapi térpályákon kívül eső helyeket, amelyek az egyén munkaerejének, tudásának és képességeinek a lehető leghatékonyabb hasznosulásához kínálnak optimális feltételeket. (...) mentális niche-ek olyan helyek, amelyek az egyének vagy kisebb közösségek lakókörnyezetén kívüli szabadidős tevékenységéhez adnak magasabb szintű örömszerzést, elégedettségérzést kiváltó impulzusokat” (Michalkó, 2023)

Érdemes megvizsgálni a turizmus legújabb trendjeit, ugyanis az utóbbi évtizedben jelentős változások mentek végbe az utazások motivációit tekintve. Két csoportra bonthatóak a vonzerők: klasszikus vonzerők és alternatív attrakciók. A klasszikus csoportot a 4S alkotja:

tenger (sea), a homok (sand) a napfény (sun) és a sex – ezek a tömegturizmus alapjai. Azonban kimondható, hogy egyre nagyobb igény mutatkozik újszerű, nem megszokott élményekre is, ami leginkább a diszkrecionális jövedelem növekedésével magyarázható. Egy új 3S csoportosítás megjelenése figyelhető meg: sport, látnivalók (spectacle) és megelégedettség (satisfaction). Az élményszerzés lett az utazás fő motivációja. (Csapó, 2020). Az élményszerzés és a turizmus életminőségre gyakorolt hatásának az optimalizálása a turisztikai termékfejlesztés egyik központi kérdésévé vált. (Andereck et al., 2007; Ágoston, 2017; Richards, 1999; Gonda, 2019; Rátz-Michalkó, 2013). A lehetőségek kibővülésével alternatív programokra adódik egyre több lehetőség, amivel a niche piacok kereslete is tovább nőhet.

A turisztikai niche egy olyan helyet jelöl, amely lehetővé teszi a turisták számára, hogy legjobban kielégítsék Maslow növekedési szükségleteit. Az ilyen helyek lényeges jellemzője az egyediség és kiválóság, ami az egyéni értékekben nyilvánul meg, és jelentős hatást gyakorol az egyén életminőségére. Ezáltal a turisztikai niche hely egyedi értékeket testesít meg. (Michalkó, 2023).

A kulturális örökségek megőrzésére a niche-turizmus az új stratégiai eszköz: új, megfelelően kialakított technológiák segítségével bármi bekapcsolható a turizmusba. (Jászberényi et al., 2022). A niche-turizmus egyik ilyen divatos irányzata a kreatív turizmus, mely fogalomkör Greg Richards munkásságából ismerhető meg a legjobban (Richards, 2011; 2013; Richards-Marques, 2012; Richards-Raymond, 2000;) A táncturizmusnak az aktív részében maguk a turisták is bekapcsolódnak az alkotás folyamatába, a kulturális értékteremtésbe, így e tekintetben értelmezhető a kreatív turizmus egyik megnyilatkozási formájának is (Richards- Wilson, 2006).

Ez eddigiek alapján megállapíthatjuk, hogy a táncos, hagyományőrző utazások is lehetőséget kapnak, hogy megtalálják niche piacukat. Példának véve a színház is réteggkulturának tehető: nem tömegigényeken alapul, hanem egyediség célzó, ami pont a niche turizmus fő jellemzője. Husz Anikó és Tolnai Edit kutatásuk során bebizonyították, hogy a színház és a turizmus kapcsolatot mutat egymással és van egy rés piac, amelynek a tagjai hajlandók lakóhelyüket elhagyni, hogy részt vegyenek egy színházi előadáson. Ez azt jelenti, hogy a színház nem addicionális vonzerőként jelenik meg, hanem mint önálló turisztikai termék attrakció elemeként. (Husz & Tolnai, 2022).

Így az eddig összefoglaltak alapján úgy gondolom, hogy:

a tánc turizmus olyan turisztikai niche termék, melyben a látogatók fő célja a táncolásban való aktív részvétel vagy táncesemények látogatása. A tánc turizmus alapvetően a kulturális turizmus egyik alterméke, de számos hasonlóságot mutat az aktív- és a sport turizmussal. Például, hasonlóan a sport turizmushoz, megkülönböztethetünk aktív és passzív tánc turizmust, amelyek különböző szintű részvételt vagy megfigyelést jelentenek a táncos tevékenységek során.

2. KUTATÁSMÓDSZERTAN

A dolgozatom két fő részből áll. Az első a szekunder kutatás, amelyhez hazai és külföldi szakirodalmi forrásokat használtam fel. Célom, hogy megismertethessem a tánc történetét és szervezettségét, valamint az ahhoz kapcsolódó turisztikai termékeket. A második része a saját kutatásomból álló eredmények összesítése és kielemezése.

2.1.Szekunder kutatás

Szekunder kutatásomhoz könyveket, cikkeket, folyóiratokat, kutatásokat dolgoztam fel, melyek megtalálásához elsősorban internetes adatbázisokat vettem igénybe. Ezek legfőképp az mtmt.hu, azaz a Magyar Tudományos Művek Tárháza, a mersz.hu, azaz az a Magyar Elektronikus Referenciamű Szolgáltatás, a matarka.hu, azaz Magyar Folyóiratok Tartalomjegyzékeinek Kereshető Adatbázisa, a Google Scholar és a Google Books voltak.

Először olyan szakirodalmi forrásokat dolgoztam fel, melyek a turizmushoz, azon belül a különböző turisztikai termékekre fókuszál. Ezen belül kiemelten fontosnak találtam a sport, - és aktív turizmust, illetve a kulturális turizmust, mivel ezek kapcsolódnak a legszorosabban a táncához. Második részeként bevezettem a tánc történetét, majd lefektettem a tánc turizmus alapjaihoz kapcsolódó definíciókat a niche turizmus értelmezésén keresztül.

2.2.Primer kutatás

Primer kutatásomhoz egy online kérdőívet hoztam létre a Google Űrlapok segítségével. Ennek oka a könnyű kezelhetősége és letisztult felülete volt. A kutatás kvantitatív szemléletmódot követ, mivel gyors és rugalmas módon lehet pontos adatokat kinyerni. (Kovács, 2013). A vizsgálat online megkérdezéses volt, az adatgyűjtés 2024 január és február között zajlott. A földrajzi flexibilitás fontos volt számomra, hogy minél nagyobb számú embert érjek el vele. Ezt az online kérdőív teljesen lehetővé tette, könnyű hozzáférhetőséget biztosított. Teljesen anonim és önkényes módon zajlott, így a válaszadók nagyobb valószínűséggel töltötték ki az űrlapot.

A kutatási célcsoport táncosok köre volt, mivel az ő szakmai tapasztalatuk és perspektívájuk kiemelten fontos a témában való mélyebb megértésben és az esetleges döntéshozatal szempontjából is. A táncosok specifikus tapasztalatai és véleményei hozzájárultak a kutatás céljainak hatékonyabb eléréséhez. A kérdőívet feltöltöttem különböző táncos Facebook csoportokba, amivel elértem sportolókat az ország több pontjáról is. Továbbítottam a Magyar TáncSport Szakszövetségnek, Magyar Divat és Sporttánc Szövetségnek és a Magyar

Táncművészek Szövetségének emailben. Felkértem továbbá a korábbi táncegyesületeket, ahol én is sportoltam, hogy támogassanak a dolgozatom elkészülésében egy kitöltéssel. Ezek a PTE Táncgyűttes, PTE PEAC Cheerleading Szakosztály, Bajai Be Cool Ének és Tánc Egyesület, RÁBL Színpad és Zenei Közösség voltak. A kérdőívet elérhetősége alatt összesen 202-en töltötték ki.

A kérdőív négy fő részből épül össze. Az első szakaszban alapvető demográfiai adatokat gyűjtöttem, hogy megismerjem a válaszadók háttérét. A legfőbb rész a táncversenyek köré épül, ezt két további összetevőre bontottam: külföldi és belföldi versenyek. Itt azt vizsgáltam, hogy milyen szálláshelyeket vesznek igénybe a sportolók, illetve milyen vendéglátóegységeket látogatnak meg. Figyelmet fordítottam még arra is, hogy kiegészítik-e tartózkodásukat egyéb turisztikai programmal. Amennyiben a résztvevő még nem vett részt táncversenyen, vagy csak belföldin és külföldin még nem, a kérdőív automatikusan átlép a táncos eseményekre vonatkozó részre. Itt legfőképp a tánc kulturális aspektusát vizsgáltam. Megkérdeztem, hogy lennének-e hajlandók utazni kifejezetten egy táncos esemény miatt, valamint, hogy milyen távolságba lennének képesek elmenni ezen célból. A kérdőív olyan kérdésekkel foglalkozik, amelyek révén felmérhető, hogy van-e érdeklődés és potenciál a tánc turizmusnak, mint turisztikai terméknek.

A kérdőív a következőképp épült fel az általam megfogalmazott kérdésekkel:

1. Demográfiai adatok

- Nem
- Életkor
- Lakóhely
- Iskolai végzettség
- Jelenlegi aktivitás

2. Belföldi táncversenyek

- Vett már Ön részt BELFÖLDI táncversenyen nézőként vagy versenyzőként?
- Évente átlagosan hány alkalommal vesz részt BELFÖLDI táncversenyen?
- Milyen okból vesz részt BELFÖLDI táncversenyen?
- Jellemzően kikkel szokott BELFÖLDI táncversenyeken részt venni?
- Egy többnapos BELFÖLDI táncverseny esetében milyen szálláshelyet választ jellemzően?
- Ön jellemzően hol étkezik egy BELFÖLDI versenyen?

3. Külföldi táncversenyek

- A 2. pontban megfogalmazott kérdések azzal a különbséggel, hogy belföldi helyett külföldi viszonylatban vizsgáltam.
- Kérem válassza ki azokat a helyszíneket, ahová Ön egy többnapos versenyen el szokott látogatni!

4. Egyéb táncos tevékenységek

- Ön vett már részt egyéb, tánccal kapcsolatos tevékenységen (színház, fellépés, találkozók stb.)?
- Amennyiben IGEN/NEM, Ön milyen táncos tevékenységeken, eseményeken vett már részt?
- Kérem jelölje be, Ön maximum meddig lenne hajlandó elutazni egy táncos tevékenység céljából!

A kutatás behatárolásához és a kérdések megfogalmazásához segítségemre volt Colin Fisher Researching and Writing a Dissertation kiadványa.

3. KUTATÁSI EREDMÉNYEK

A kérdőívnek köszönhetően olyan eredményekhez jutottam, amik segítségemre voltak a kutatási kérdésköröm megerősítésében. Ezeket a soron következő alfejezetekben ismertetem részletesebben.

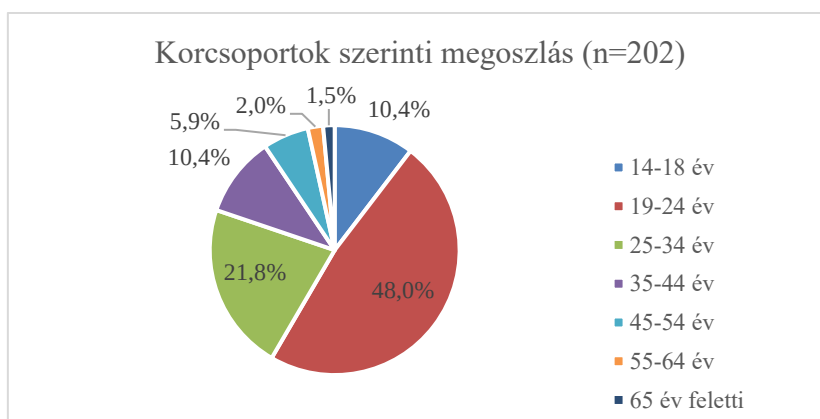
3.1. Demográfiai adatok

A kérdőív első szakaszában felmértem a kitöltők általános hátterét. A demográfiai adatok részletes elemzésével mélyebben tanulmányoztam az életkort, korcsoportot, lakóhelyet, iskolai végzettséget és jelenlegi aktivitást. Ennek eredményeként áttekinthetőbbé váltak a válaszadók személyes jellemzői és háttéradatai.

A nemek megoszlását illetően a nők alkották a többséget. Személyes tapasztalatom alapján is elmondható, hogy ez az eloszlás figyelhető meg a tánc csoportok többségében. Természetesen vannak olyan stílusok, ahol párban táncolnak, így elengedhetetlen az azonos számú férfitag, de általánosságban a nők nagyobb hajlandósággal gyakorolják ezt a sportot. Ezt bizonyítja a kérdőív eredménye is. A teljes megkérdezettek köre (n=202) 79,2%-a nő, 20,8%-a férfi volt.

Az kitöltők (n=202) életkorának megoszlása jelentős részben a 19 és 24 év közötti korosztályból állt, ami a válaszadók 48%-át teszi ki. Ezt követi a 25 és 34 év közöttiek csoportja, akiknek aránya 21,8%. A harmadik legnagyobb csoportot a 14 és 18 év közöttiek alkotják, akiknek részaránya 10,4%. Ezt követően két korcsoport, a 14-18 év közöttiek és a 35-44 év közöttiek egyaránt 10,4%-os aránnyal szerepelnek. Az 55 és 65 év közöttiek 2%-os részaránnyal, míg a 65 év felettiek aránya mindössze 1,5% volt a válaszadók között. A kérdőívet főként fiatalabb korosztályok töltötték ki. Ennek oka valószínűleg az, hogy a fiatalabbak általában aktívabb életmódot folytatnak, nagyobb valószínűséggel vesznek részt sporttevékenységekben, és érdeklik őket az ilyen témájú kérdések. (Csapó & Gonda, 2019). Emellett a fiatalabb korosztályok gyakran hajlandóak részt venni ilyen kutatásokban, és hajlamosak arra, hogy időt szánjanak olyan kérdőívek kitöltésére, amelyek a saját érdeklődési körükhöz közel állnak, mint például a sport. Ezenkívül az internetes felmérések elérhetősége és a digitális kommunikáció elterjedtsége szintén hozzájárulhatott ahhoz, hogy a fiatalabb generációk nagyobb arányban vegyenek részt a kérdőíves kutatásban. (Kovács, 2013). A korcsoportok szerinti megoszlás eredményeit a 6. ábra mutatja be.

6. ábra: Korcsoportok szerinti megoszlás (n=202)

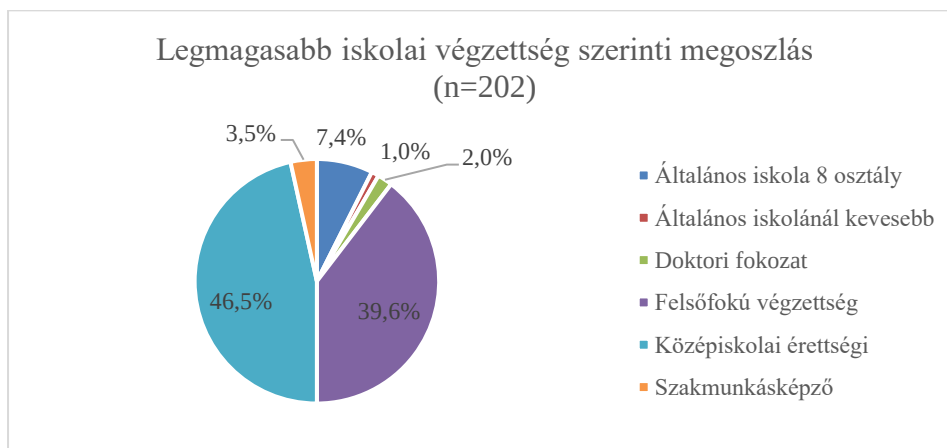

Forrás: saját szerkesztés

A válaszadók körének (n=202) lakhelyét illetően egyik eredmény sem magaslott ki számottevően. A legnagyobb részarányt azok jelentették, akik városban élnek, 33,2%-os megoszlással. Ezt követték a megyeszékhelyeken élők 29,2%-kal, majd a fővárosban lakók 23,2%-kal, végül pedig a községekben élők 14,4%-os részarányával. Ez az eloszlás mutatja, hogy a válaszadók sokféle lakóhelyi környezetben találhatók, és nincs egy dominánsan jellemző helyszín a vizsgáltak körében.

Az iskolai végzettséget tekintve a megkérdezettek körének (n=202) 46,5%-a középiskolai érettségivel rendelkezik, 39,6% felsőfokú végzettséggel. 7,4% általános iskola 8. osztályát végezte el, 3,5% pedig szakmunkásképzőt. Doktori fokozatot 2% szerzett, általános iskolánál kevesebb végzettséget pedig mindössze 1% jelölt meg. A legmagasabb végzettség szerinti eloszlás eredményeit a 7. ábráról lehet leolvasni.

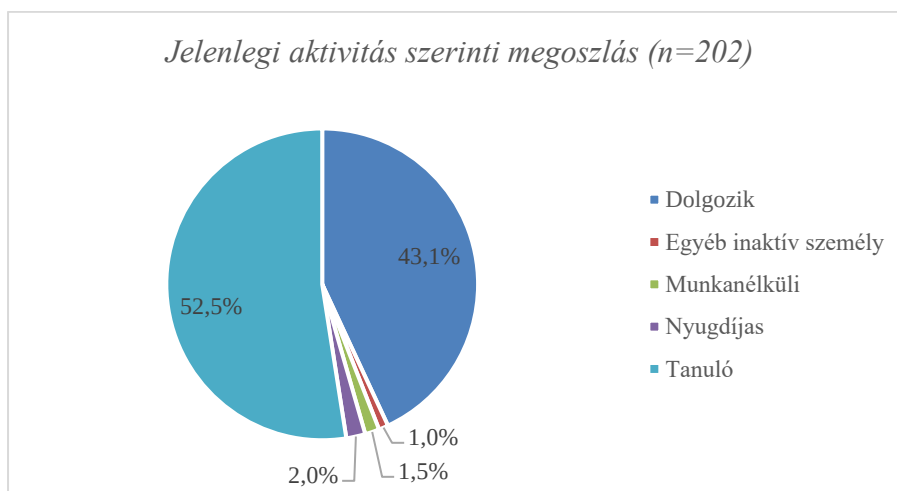
7. ábra: Legmagasabb iskolai végzettség szerinti megoszlás (n=202)

Forrás: saját szerkesztés

A kitöltők (n=202) több mint fele, azaz pontosabban 52,5%-a tanuló. Ez összefüggést mutat a kitöltők életkorával, ahol nagy arányban voltak a 19-24 év közöttiek, illetve azzal is, hogy 46,5% középiskolai érettségivel rendelkezik. Ebből arra lehet következtetni, hogy a kitöltők nagy része jelenleg a felsőoktatásban tanul és mellette aktív sporttevékenységet végez. Nem elhanyagolható az aktívan dolgozók aránya sem, ez 43,1%-os eredményt mutatott. A nyugdíjasok aránya 2%, a munkanélkülieké 1,5%, az egyéb inaktív személyeké pedig 1% volt. Ezeket az eredményeket a 8. ábra szemlélteti.

8. ábra: Jelenlegi aktivitás szerinti megoszlás (n=202)

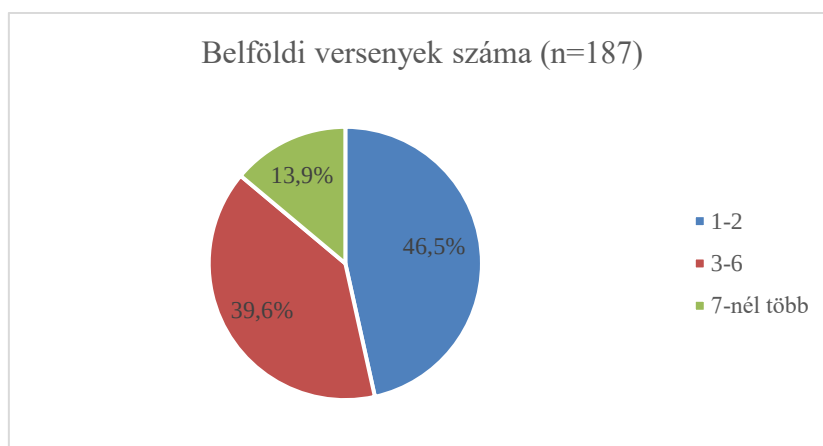
Forrás: saját szerkesztés

3.2. Belföldi táncversenyek

Ezen szakasz elkezdése előtt feltettem a kérdést, hogy a kitöltő részt vett-e már belföldi táncversenyen. Mivel többségében táncosok töltötték ki a kérdőívet, így a teljes megkérdezettek köréből (n=202) 91,6% lett az igennel válaszolók aránya. Amennyiben nemmel válaszoltak (7,4%), a kérdőív automatikusan továbbugrott az egyéb táncos események részre.

Amennyiben igennel feleltek, a következő kérdés az volt, hogy a kitöltő évente átlagosan hány alkalommal vesz részt belföldi táncversenyen. A belföldi táncversenyen résztvevők köréből (n=187) 46,5% 1-2 versenyre látogat el, 39,6% 3-6 versenyre és 13,9% 7-nél többre. A kérdőív kitöltőinek jelentős része tehát rendszeresen látogat el belföldi táncversenyekre. A belföldi versenyek számát mutatja be a 9. ábra.

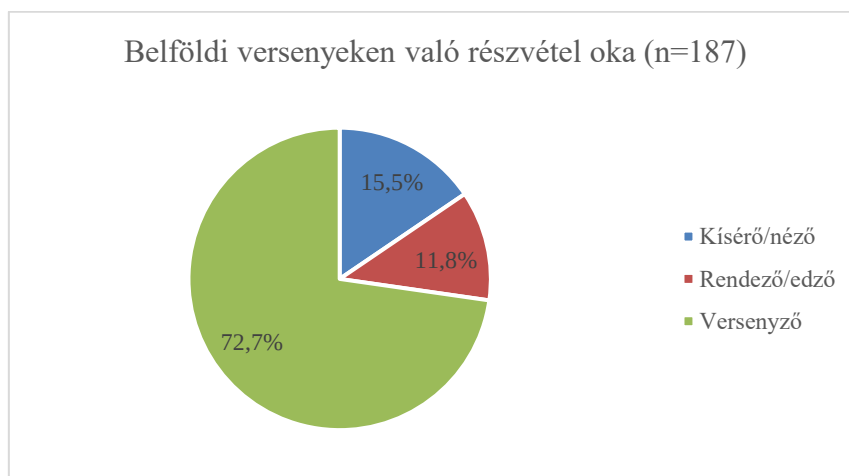
9. ábra: Belföldi versenyek száma (n=187)

Forrás: saját szerkesztés

Hogy tovább bontsam a kitöltők körét, feltettem azt a kérdést is, hogy milyen okból vesznek részt ezeken a versenyeken. Ahogy azt várni lehetett, a belföldi táncversenyen résztvevők köréből (n=187) 72,7% versenyző volt, 15,5% kísérőként vagy nézőként, 11,8% pedig rendezőként vagy edzőként van jelent. A belföldi versenyeken való részvétel okának megoszlását a 10. ábrán tekinthetjük meg.

10. ábra: Belföldi versenyeken való részvétel oka (n=187)

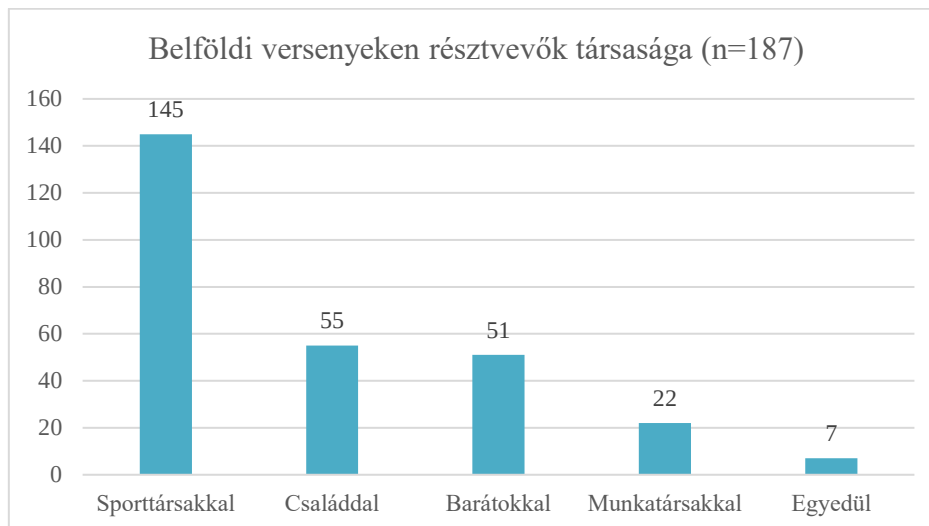

Forrás: saját szerkesztés

A következőkben áttértem a turizmussal összekapcsolható kérdésekre. Vizsgáltam, hogy jellemzően kikkel vesznek részt a kitöltők a belföldi versenyeken. Ez által meg lehet tudni, hogy vonzanak-e magukkal akár a turizmusra releváns személyeket. Itt több választ is be lehetett jelölni; a belföldi táncversenyen résztvevők köréből (n=187) 145-en sporttársakkal, 55-

en családdal, 51-en barátokkal, 22-en munkatársakkal és 7-en társaság nélkül járnak belföldön táncversenyre. Az eredményeket a 11. ábrán lehet megtekinteni.

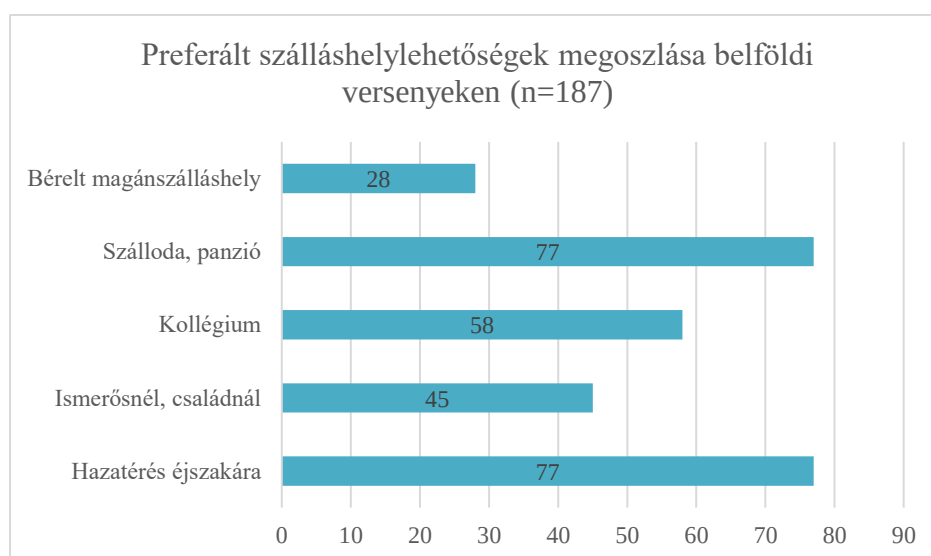
11. ábra: Belföldi versenyeken résztvevők társasága (n=187)

Forrás: saját szerkesztés

A táncversenyek esetében a turizmusra legnagyobb hatást valószínűleg a választott szálláshely minősége gyakorolhatja. Ezen kérdés esetében is több választ jelölhettek a kitöltők. Érdekes eredmény született, ugyanis a belföldi táncversenyen résztvevők köréből (n=187) ugyan annyi válasz érkezett arra, hogy a résztvevők hazautaznak az éjszakára, illetve, hogy szállodában vagy panzióban szállnak meg. Mindkét esetet 77-en jelölték. A versenyek földrajzi elhelyezkedése jelentős mértékben befolyásolhatja, hogy a résztvevők hazautaznak-e, vagy inkább szálláshelyet választanak az éjszakára. Az egyéni háttérből adódó szempontok is befolyásolhatják az érkezett válaszokat, például a közelben élő ismerősöknél vagy családtagoknál való elhelyezkedés, amit 45-en jelöltek meg. Az anyagi lehetőségek is meghatározóak lehetnek abban, hogy milyen minőségű szálláshelyet választanak. Ahogy korábban említettem, a legnépszerűbb választás a szálloda vagy panzió volt. Ezt követte a kollégium, amit 58-an választottak, míg 28-an inkább bérelt magánszálláshelyet részesítettek előnyben. A preferált szálláshelylehetőség megoszlását a 12. ábra szemlélteti.

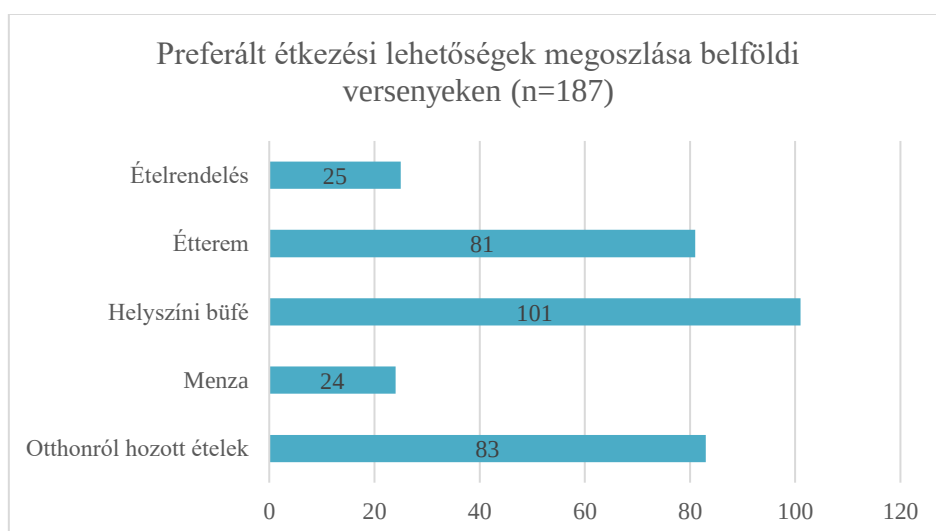
12. ábra: Preferált szálláshelylehetőségek megoszlása belföldi versenyeken (n=187)

Forrás: saját szerkesztés

A vendéglátóegységekre is gyakorolhatnak hatást a belföldi táncversenyek. Míg is több választ lehetett bejelölni, legtöbbször, azaz a belföldi táncversenyen résztvevők köréből (n=187) 101-en a versenyek helyszínén lévő büféket részesítik előnyben. Ezt követően 83-an otthonról hozott ételeket fogyasztanak, 81-en étteremben étkeznek, 25-en ételt rendelnek a helyszínre, 24-en pedig menzára mennek. Hasonlóan a szálláshelyhez, ezt is a résztvevők anyagi háttéré befolyásolhatja. A preferált étkezési lehetőségeket a 13. ábrán tekinthetjük meg.

13. ábra: Preferált étkezési lehetőségek megoszlása belföldi versenyeken (n=187)

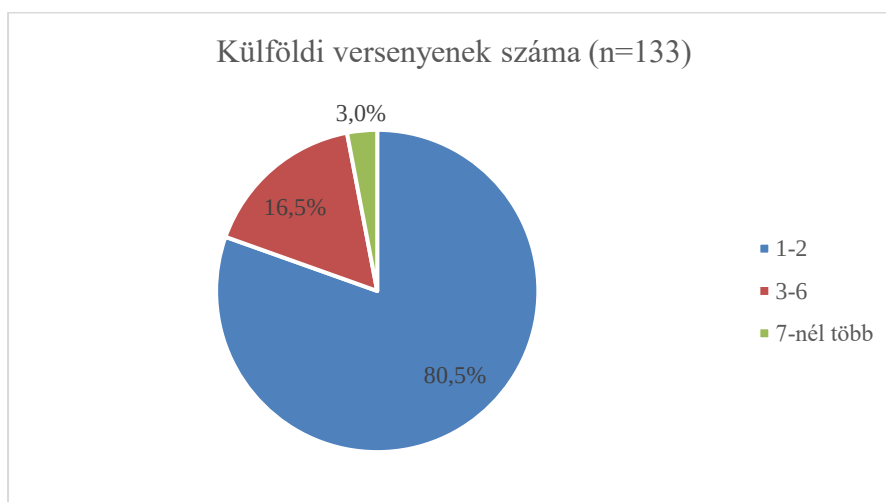
Forrás: saját szerkesztés

3.3. Külföldi táncversenyek

Ahogy az előző szakaszban is, a külföldi versenyek esetén is megkérdeztem, hogy a kitöltő vett-e már részt országunk határain kívül rendezett versenyen. A nemmel válaszolók automatikusan tovább léptek az egyéb táncos események részre. 71,1% jelölte az igen választ, 28,9% pedig a nemet. Látni lehet, hogy 21,5 százalékponttal kevesebben vettek már részt külföldi versenyen, mint belföldin. Ennek több oka is lehet: egyrészt külföldi versenyre való kijutáshoz nehezebb összegyűjteni a megfelelő pontszámot, több belföldin kell részt venni és magas helyezéseket elérni. Másrészt anyagi háttere is lehet, mivel ha az egyesület nem támogatja a részvételt, akkor sokat kell áldozni saját pénztárcából. Erre a kérdéskörre később még visszatérek.

A külföldi táncversenyen résztvevők köréből (n=133) 80,5%-a évente átlagosan 1-2 alkalommal vesz részt külföldi táncversenyeken, 16,5%-a 3-4 alkalommal, míg mindössze 3%-uk több mint hét alkalommal. Belföldön rendezett versenyek esetén az első két százalékarány közel azonos, azonban itt már tapasztalható nagyobb eltérés. Mint korábban említettem, ennek oka lehet technikai vagy anyagi jellegű. A külföldi versenyek számának eredményei a 14. ábrán tekinthetők meg.

14. ábra: Külföldi versenyek száma (n=133)

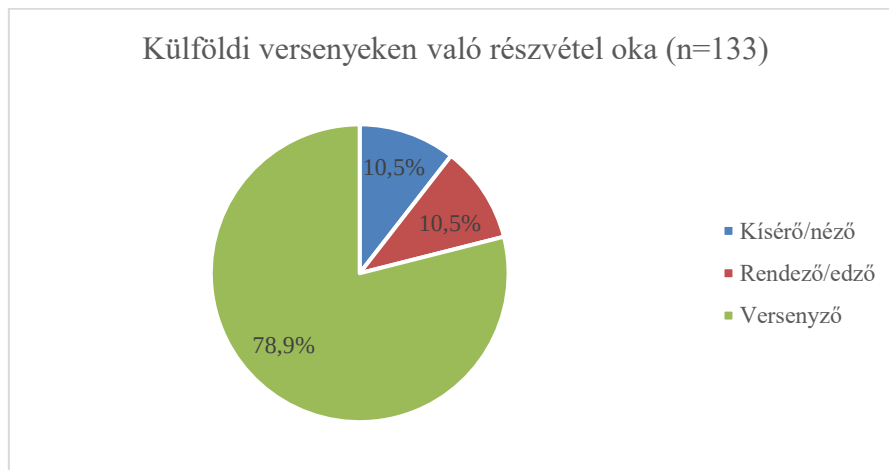

Forrás: saját szerkesztés

A belföldi táncversenyekhez hasonlóan a külföldi táncversenyen résztvevők köréből (n=133) 78,9%-a versenyzőként vesz részt a külföldi versenyeken. Ez megint csak összefüggést mutat a kitöltők életkorával és élethelyzetével. 10,5% lett egyaránt a kísérők/nézők és

rendező/edzők aránya a kitöltők között. A külföldi versenyeken való részvétel okát bejelölők megoszlása a 15. ábrán tekinthető meg.

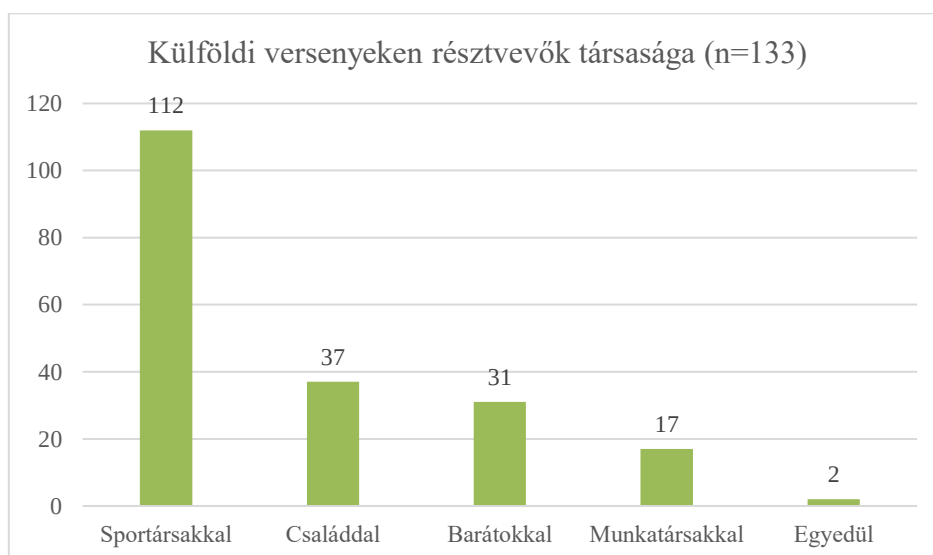
15. ábra: Külföldi versenyeken való részvétel oka (n=133)

Forrás: saját szerkesztés

Arra a kérdésre, hogy jellemzően kikkel szoktak külföldi táncversenyen részt venni a külföldi táncversenyen résztvevők köréből (n=133) 112-en azt választották, hogy sporttársakkal, 37-en családdal, 31-en barátokkal, 17-en barátokkal és 2-en egyedül. A külföldi versenyeken résztvevők társaságáról készült eloszlást a 16. ábra mutatja be.

16. ábra: Külföldi versenyeken résztvevők társasága (n=133)

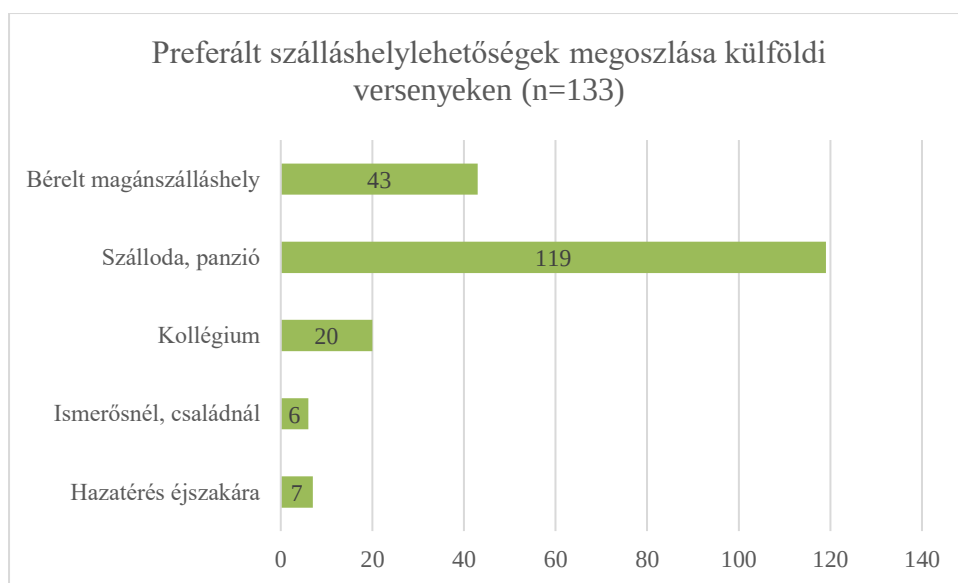

Forrás: saját szerkesztés

A turizmust leginkább érintő kérdés a szálláshely minősége volt kérdőívemben. Belföldi táncversenyek esetén ugyanannyian választották a szállodát/panziót és a hazautazást éjszakára,

azonban külföldi versenyeknél ez jelentősen eltér. Itt is több lehetőséget jelölhetett be a kitöltő. A külföldi táncversenyen résztvevők köréből (n=133) 119-en szállodában/panzióban szállnak meg, 43-an bérelt magánszálláshelyen, 20-an kollégiumban. A közelben élő ismerősöknél/családnál megszállók és az éjszakára hazautazók száma meglehetősen alacsony lett, 6 és 7 jelölést kapott. A versenyzők szállodai szállásfoglalása közvetlen gazdasági hatást gyakorol a helyi szálláshelyekre és az azokkal kapcsolatos szolgáltatásokra. Hosszú távon befolyásolhatja az idegenforgalmat és a város hírnevét a sportturizmus terén. A választott szálláshelyek megoszlását a 17. ábrán tekinthetjük meg.

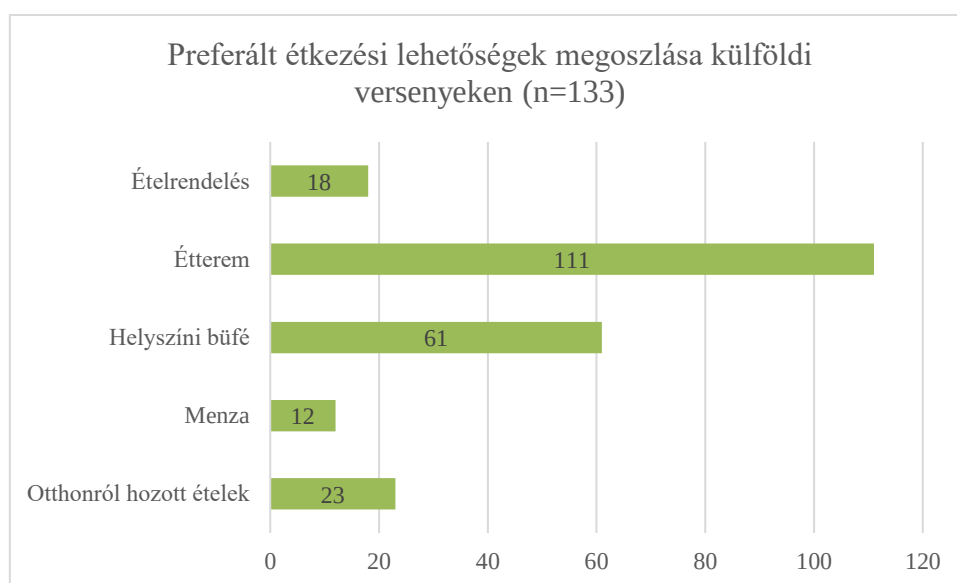
17. ábra: Preferált szálláshelylehetőségek megoszlása külföldi versenyeken (n=133)

Forrás: saját szerkesztés

Ezen szakasz utolsó kérdése a vendéglátóegységekre vonatkozott. Itt is szintén több választ jelölhettek be. A külföldi táncversenyen résztvevők köréből (n=133) 111-en az éttermeket preferálják, 61-en a helyszíni büfét, 23-an otthonról hozott ételeket, 18-an az ételrendelést, 12-en pedig a menzát. Hasonlóan a szálláshelyekkel, egy-egy táncverseny jelentős költséget generálhat a helyi vendéglátóegységekre és élénkítheti a sportturizmus által a helyi lakosság bevételeit. A választott vendéglátóegységek megoszlását a 18. ábra mutatja be.

18. ábra: Preferált étkezési lehetőségek megoszlása külföldi versenyeken (n=133)

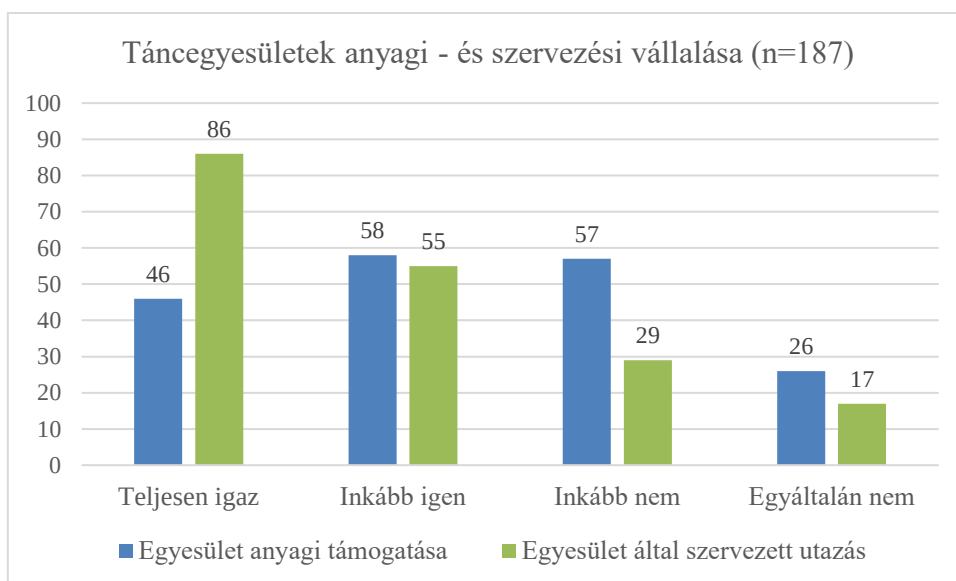
Forrás: saját szerkesztés

3.4. Táncversenyeket turisztikai szempontból érintő kérdések

A következőkben a táncversenyeket szorosan, akár turisztikai szempontból érintő kérdéseket tettem fel. A kitöltő „teljesen igaz”, „inkább igen”, „inkább nem” és „egyáltalán nem” válasszal felelhetett. Ezt a szakaszt azok tölthették ki, akik részt vettek már belföldi vagy külföldi táncversenyen.

Az első kérdés arra vonatkozott, hogy az egyesület pénzügyileg támogatja-e az egyének részvételét. A táncversenyen résztvevők köréből (n=187) a válaszok alapján 46-an teljes mértékben egyetértettek ezzel, 58 inkább igennel válaszolt, 57 inkább nemmel, és 26 egyáltalán nemmel. 86-an feleltek teljesen igazzal arra, hogy az egyesület szervezi az utazásukat, 55-en inkább igen, 29-en inkább nem és 17-en egyáltalán nem. Ebből az adatokból kiderül, hogy bár az egyesület többsége támogatja az utazásokat, az egyének között továbbra is van jelentős számú olyan, aki saját pénzéből is részt vesz az eseményeken. Az adatokból kitűnik, hogy a táncegyesületek általában alaposan megszervezik az utazásokat, azonban az anyagi támogatás tekintetében a válaszadók többsége inkább igennel válaszolt, mintsem teljesen igennel. Ez arra enged következtetni, hogy valószínűleg a résztvevők saját költségükön is hozzájárulnak az utazásokhoz. A 19. ábráról lehet leolvasni a táncegyesületek anyagi- és szervezési vállalásukról készült eredményeket.

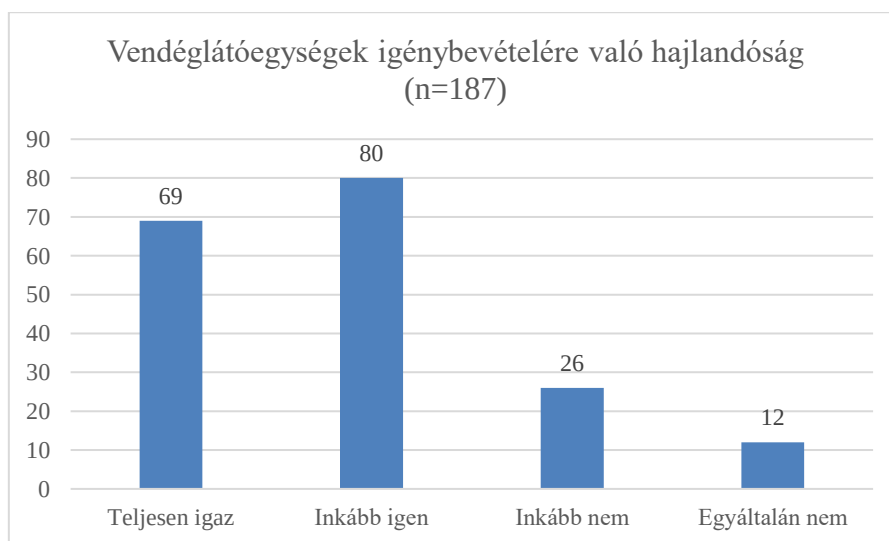
19. ábra: Tánc Egyesületek anyagi- és szervezési vállalása (n=187)

Forrás: saját szerkesztés

A következőkben kitértem arra, hogy a táncverseny után mekkora valószínűséggel étkeznek helyi vendéglátóegységekben a sportolók. A táncversenyen résztvevők köréből (n=187) 69-en teljesen egyetértettek, 80-an inkább igen, 26-an inkább nem és 12-en egyáltalán nem. Ez nagyban összefüggést mutat az előző szakaszban feltett „ön jellemzően hol étkezik a táncversenyek után” kérdés eredményeivel, ahol belföldi táncverseny esetén a helyszíni büfét preferálták, külföldi táncverseny tekintetében pedig az éttermet. A vendéglátóegységek igénybevételére való hajlandóságról készült grafikont a 20. ábra szemlélteti.

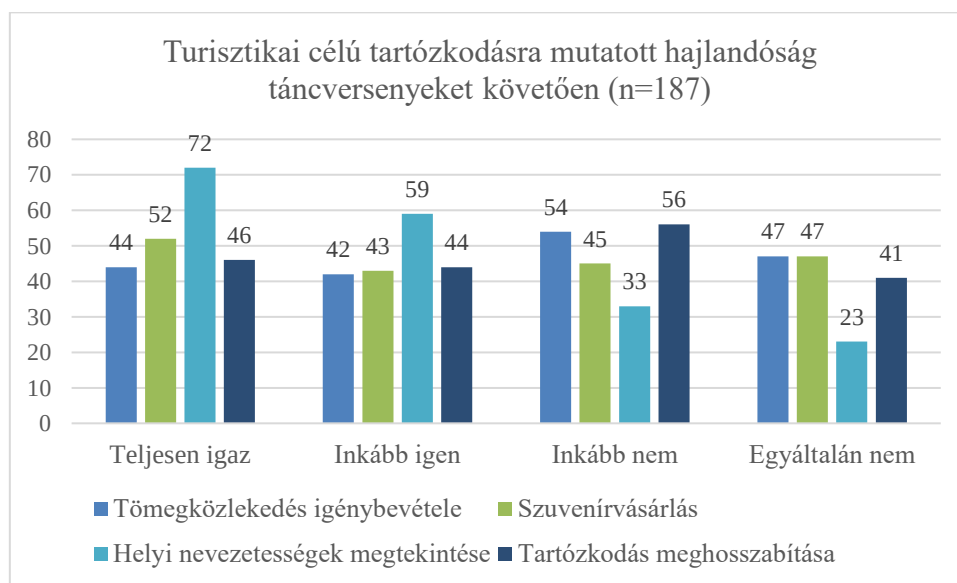
20. ábra: Vendéglátóegységek igénybevételére való hajlandóság (n=187)

Forrás: saját szerkesztés

A következő három kérdés arra irányult, hogy a megkérdezettek mekkora hajlandósággal egészítenék ki tartózkodásukat turisztikai céllal. A táncversenyen résztvevők köréből (n=187) a tömegközlekedést 44-en teljesen mértékben, 42-en inkább igen, 54-en inkább nem és 47-en egyáltalán nem igénylik. Ebből kifolyólag a versenyzők legjellemzőbben saját forrásból oldják meg az odautazást és a helyi közlekedést. Szüvenírvásárlás terén elég megosztó eredmény született: 52-en teljes mértékben rááldozzák a pénzüket, 43-an inkább igen, 45-en inkább nem és 47-en egyáltalán nem. A helyi nevezetességek meglátogatásával kapcsolatban kimagasló volt az igennel válaszolók aránya. 72-en teljesen egyetértettek, 59-en inkább igen, 33-an inkább nem és 23-an egyáltalán nem. Ez indikálja, hogy egyes táncversenyek után a sportolóknak motivációja van a turizmusban való részvételre. Ezt a kérdéssort összesítve felmértem azt is, hogy hajlandóak-e a kitöltők meghosszabbítani alkalmanként a tartózkodásukat a táncversenyek után. 46-an teljesen egyetértettek, 44-en inkább igen, 56-an inkább nem és 41-en egyáltalán nem válasszal feleltek. A turisztikai célú tartózkodásra mutatott hajlandóságot a 21. ábra mutatja be.

21. ábra: Turisztikai célú tartózkodásra mutatott hajlandóság táncversenyeket követően (n=187)

Forrás: saját szerkesztés

A következőkben áttértem azokra a helyszínekre, ahova a kitöltők többnapos táncversenyek alkalmával akár ellátogatnának. Több lehetőséget jelölhettek be. A táncversenyen résztvevők köréből (n=187) a legkimagaslóbb eredmény a helyi nevezetességekre esett, 127-en érték ezzel a lehetőséggel. 63-an strand, fürdő, aquaparkba látogatnak el, 52-en múzeumba, 58-an erdőbe, várba, 47-en szórakozóhelyre, 40 és 41 fő pedig vidámparkba és állatkertbe. Mindössze 14 lett azok száma, akik sehová sem látogatnak el. Itt is

lehet látni, hogy a táncversenyek akár turisztikai költést generálhatnak, hiszen a kitöltők nagy számban jelezték, hogy többnapos verseny után ellátogatnak turizmust érintő helyszínekre. Ezen helyszínek eloszlását a 22. ábrának készült szófelhő szemlélteti.

22. ábra: Versenyeket kiegészítő turisztikai helyszínek

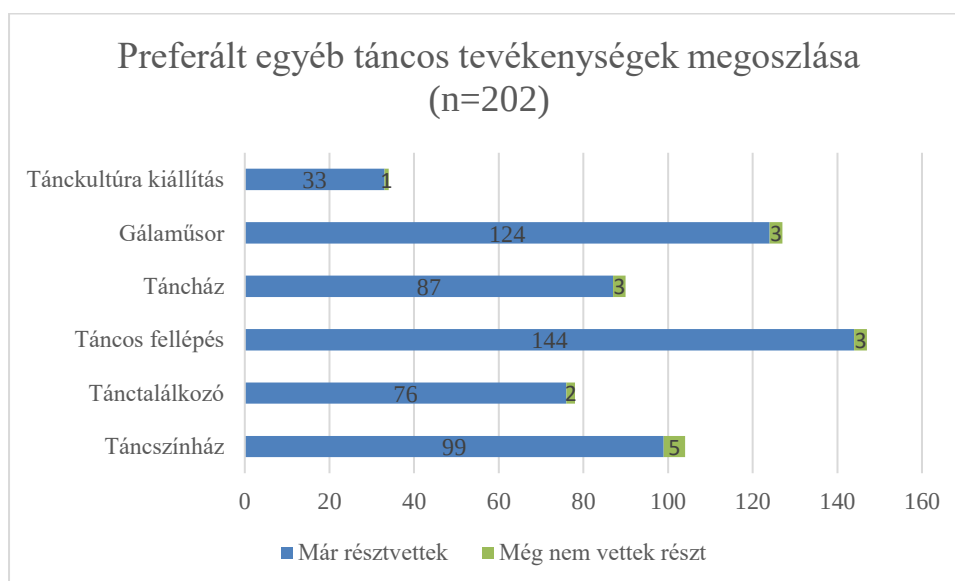
Forrás: saját szerkesztés

3.5.Egyéb táncos események

Ahogy az eddigiekben is, itt is feltettem a kérdést, hogy a kitöltő vett-e már részt egyéb táncos eseményen. Erre a megkérdezettek teljes köréből (n=202) 95,5%-a igen válasszal felelt és mindössze 4,5% nemmel.

Akik a nemet választották, továbbugrottak egy olyan részre, ahol felmértem milyen táncos eseményen vennének szívesen részt. Több válaszlehetőséget jelölhettek be. A 23. ábra bemutatja a válaszaikat; legtöbben a táncszínházat választották, majd egyenlő arányban a táncos fellépést, táncházat és a gálaműsort. Táncfalalkozón ketten vennének szívesen részt és tánc kultúrával kapcsolatos kiállításon mindössze egy fő. Akik az igenre nyomtak, tőlük megkérdeztem, hogy milyen táncos tevékenységen vettek már részt. Itt is több válaszlehetőséget jelölhettek be. 144-en jelezték, hogy táncos fellépésen voltak, 124-en gálaműsoron, 99-en táncszínházban, 87-en tánc házban 76-an táncfalalkozón és 33-an tánc kultúrával kapcsolatos kiállításon. Egyéb válaszlehetőségnél a következőket írták: koncert háttértánc, továbbképzés. Az „vett-e már részt egyéb táncos tevékenységen” kérdésre igent vagy nemet jelölők összesített válaszai egyaránt a 23. ábrán tekinthetők meg.

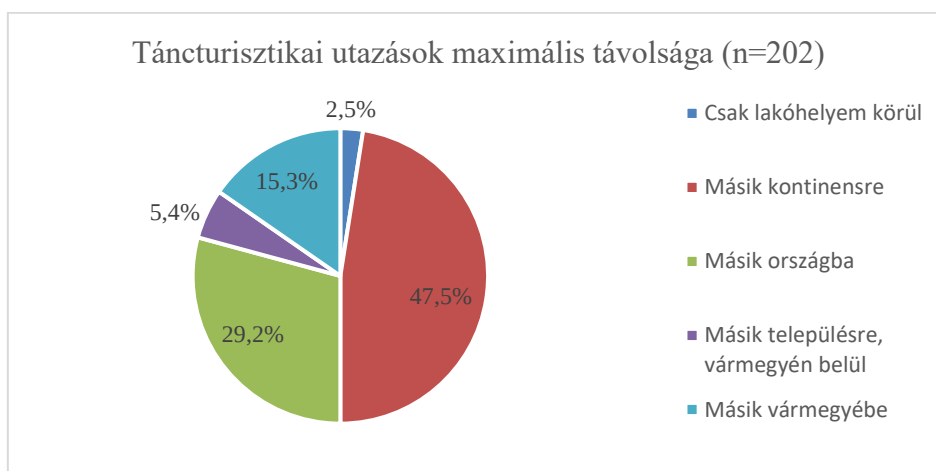
23. ábra: Preferált egyéb táncos tevékenységek megoszlása (n=202)

Forrás: saját szerkesztés

A következőkben arra voltam kíváncsi, hogy milyen távolságban lennének hajlandóak elutazni egy táncos tevékenység megtekintésének céljából. Kiugróan, a megkérdezettek teljes köréből (n=202) 47,5% azoknak az aránya, akik hajlandóak lennének akár másik kontinensre is elutazni és 29,2% azok, akik másik országba utaznának az eseményért. 15,3% másik vármegyéig menne el, 5,4% csupán vármegyén belül. Csak 2,5% azok aránya, akik kizárólag lakóhelyük környékén maradnának az esemény megtekintése érdekében. A táncművelési utazások maximális távolságát a 23. ábra mutatja be.

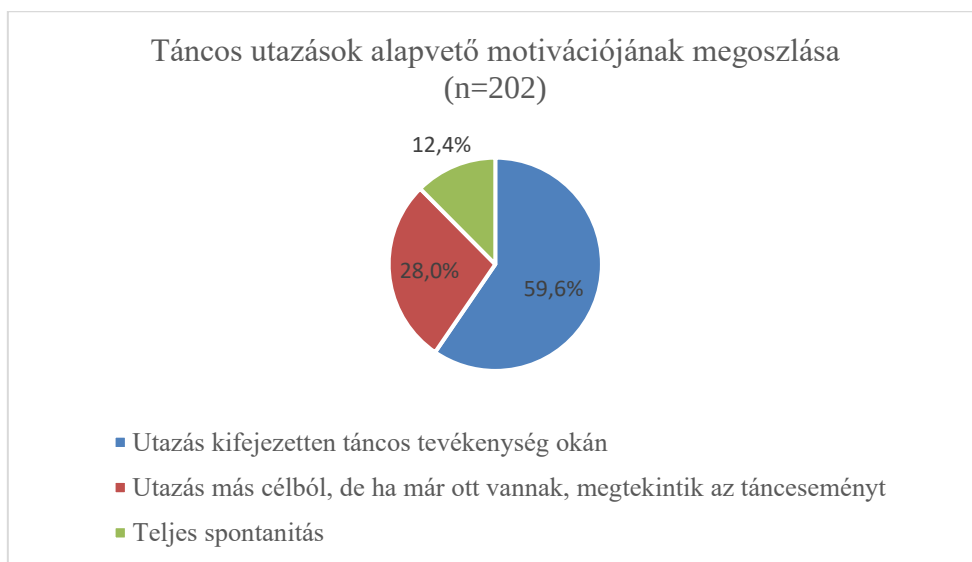
23. ábra: Táncművelési utazások maximális távolsága (n=202)

Forrás: saját szerkesztés

A következő kérdés a táncos utazás alapvető motivációjára irányult. A felmérés eredményei szerint a megkérdezettek teljes köréből (n=202) 59,6% kifejezetten azért lenne hajlandó elutazni, hogy egy táncos eseményt tekintsen meg. 28% úgy véli, hogy bár esetleg más célból hagyná el lakóhelyét, ha már ott van a helyszínen, akkor szívesen részt venne a táncos eseményeken is. A résztvevők 12,4%-a azt nyilatkozta, hogy ha részt vesz egy táncos eseményen utazás közben, az azért van, mert teljesen spontán módon találta meg az eseményt. Ez azt jelenti, hogy nem tervezték előre, hanem véletlenül, az útjuk során bukkantak rá az eseményre, és úgy döntöttek, hogy részt vesznek rajta. A táncos utazások alapvető motivációjának megoszlását a 24. ábra szemlélteti.

24. ábra: Táncos utazások alapvető motivációjának megoszlása (n=202)

Forrás: saját szerkesztés

ÖSSZEGZÉS

A szekunder kutatásom során könyveket, tudományos cikkeket és online forrásokat használtam fel a témám mélyebb megértéséhez. Primer kutatásommal saját adatokat gyűjtöttem egy általam létrehozott online kérdőív segítségével, összesen 202 fős mintával. Ennek a két módszer eredményeképp meg tudtam válaszolni a bevezetés során felvetett kutatási kérdéseket.

- A táncversenyekre történő utazások mekkora hatást generálnak a turizmusra?

Mivel a kitöltők szignifikáns többsége vett már részt belföldi és külföldi táncversenyen, így az általuk képzett eredmény jelentős ezen kérdés megválaszolásakor. Belföldi versenyek esetén, habár sokan azt választották, hogy hazamennek éjszakára vagy ismerősöknél/családnál szállnak meg, mégis nagyobb számban voltak azok, akik valamilyen szálláshelytípust vesznek igénybe. A vendéglátás esetén is hasonló eredmény született, sokan az otthonról hozott ételeket fogyasztják, de mégis többségben volt a vendéglátóegységeket választók száma. Külföldi táncversenyek esetén megfigyelhető egy kiemelkedő tendencia, ahol a szállodai és panziós szálláslehetőségek, valamint az éttermek iránti kereslet nagyon magas szinten volt jelen. Emellett mind a belföldi, mind a külföldi versenyek esetén azt is észleltem, hogy a résztvevők gyakran társaságban, például barátokkal vagy családdal utaznak, így a rendezvények nemcsak a versenyzőket, hanem az őket kísérő társaságot is vonzzák.

Az eredmények továbbá azt mutatják, hogy a táncosok alapvető utazását az egyesület nagyban támogatja anyagilag, azonban a verseny után hajlandóak egyéb turisztikai szolgáltatásokat igénybe venni. Ilyen például a helyi nevezetességek megtekintése, a szuvenírvásárlás vagy akár a tartózkodásuk meghosszabbítása a helyszínen.

- Egy-egy táncelőadás, vagy táncfesztivál jelenthet-e a turizmus szempontjából olyan releváns attrakciót, amely képes vendégéjszakákban is mérhető forgalmat generálni?

A kutatás kimutatta, hogy a megkérdezettek nagy része már részt vett táncos eseményen, és továbbá azt is megerősítette, hogy sokan elutaznának kifejezetten másik kontinensre is, hogy részt vegyenek egyéb táncos tevékenységeken. Ez azt jelenti, hogy a tánc iránti érdeklődésük és elkötelezettségük akár határokon is átível, és készek arra, hogy a világ más részein is megismerjék és gyakorolják ezt a sportágat.

- Lehet-e a táncutazást önálló niche piaci termékként értelmezni?

Az első pontban kielemezett adatok alapján megállapítható, hogy a táncversenyek jelentős turisztikai hatást gyakorolnak, amelyeket számszerűsíthetően lehet mérni. A magas szállás- és vendéglátási kereslet, valamint az utazások társasági jellege egyértelműen mutatja, hogy a táncversenyek alkalmával igénybe vesznek a résztvevők turisztikai szolgáltatásokat, akár saját költségükön is. Azt is látni lehetett, hogy a tánc iránti szenvedély és érdeklődés olyan erős lehet, hogy az embereket akár arra ösztönzi, hogy kifejezetten utazzanak más kontinensekre vagy országokba, hogy részt vegyenek különféle táncos eseményeken és tevékenységeken.

Kutatásom során sikerült megállapítanom, hogy a táncturizmusnak, mint egyfajta szűkebb célközönségnek szánt terméknek, megvan a helye és potenciálja a turizmus világában. Ahogy már a szekunder kutatásomban feltettem, a táncturizmust olyan turisztikai termékként definiáltam, melyben a látogatók fő célja a táncolásban való aktív részvétel (azaz a versenyek) vagy táncesemények látogatása. A táncturizmust alapvetően a kulturális turizmus egyik altermékeként lehet tekinteni, de számos hasonlóságot mutat az aktív- és a sportturizmussal. Összességében tehát a kutatásom alapján megállapítható, hogy a táncturizmusnak valóban helye van a turizmus piacán, és mint niche termék, számos lehetőséget kínál azok számára, akik szívesen felfedezik a tánc világát és részt vesznek különböző kulturális és sportos tánctevékenységeken.

Irodalomjegyzék

Andereck, K. – Valentine, K. – Vogt, K. – Knopl, R. (2007): A Cross-cultural Analysis of Tourism and Quality of Life Perceptions, *Journal of Sustainable Tourism*, 15(5), 482–502.

Ágoston, L. (szerk.) (2017): Az életminőség fogalmán túl: elméletek, módszerek és gondolatok az életminőség kapcsán, Demos Magyarországi Alapítvány, Budapest.

Bánkyné Perjés, B. (2022). Effects of a special prenatal dance method on a fetal and postnatal neurodevelopment, maternal physical, psychological, cognitive, social wellbeing, and childbirth. Pécs: PTE ETK.

Bódi, J. – Pusztai, B. (szerk.) (2012): Túl a turistatekinteten: A turizmus kritikai és kultúratudományi perspektívái. Gondolat Kiadó, PTE BTK Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék, SZTE Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék, Budapest–Pécs–Szeged.

Bogáromi, E. – Malota, E. (2017): Kulturális sokk és fogyasztói akkulturáció – kétirányú, interdiszciplináris megközelítésben, *Vezetéstudomány*, 48(4), 6–15.

Csapó, J. (2020). A nemzetközi és hazai turizmus legújabb keresleti trendjeinek bemutatása elméleti és gyakorlati megközelítésben. Pécs: PTE KTK.

Csapó, J. – Gerdesics, V. – Gonda, T. – Raffay, Z. – Törőcsik, M. (2018): Turizmus: a magyar lakosság turizmussal kapcsolatos beállítódása generációs szemléletű vizsgálattal – országosan reprezentatív személyes (n=2001) és online (n=1085) megkérdezés, fókuszcsoporthoz viták eredményei. PTE KTK, Pécs, 115.

Csapó, J. – Gonda, T. (2019). A hazai lakosság utazási motivációinak és szokásainak elemzése az aktív turizmus és a fizikai aktivitás tekintetében. *TVT Turisztikai és Vidékfejlesztési Tanulmányok*, IV. évfolyam 4. szám, 66-68. o.

Csapó, J. – Lőrincz, K. (2020): A turizmus gazdaságban betöltött szerepe és irányai Magyarországon a Covid 19 előtt és után, *Geometodika*, 4(3), 5–16.

Csapó, J. – Savella, O. – Remenyik, B. (Szerk. Michalkó, G.) (2011): Aktív turizmus. Turisztikai terméktervezés és fejlesztés. Pécs: PTE TTK.

Fisher, C. (2007). Researching and writing a dissertation: A guidebook for business students. Harlow: Financial Times Prentice Hall.

Freyer, W. (2011): Tourismus - Einführung in die Fremdenverkehrsökonomie, München–Wien.

Gonda, T. (2016). A turisztikai termékfejlesztés elméleti alapjai. Pécs: PTE KPVK.

Gonda, T. (2021): Tanulás, utazás, boldogság – Az iskolai végzettség és az utazás életminőségre és szubjektív boldogságérzetre gyakorolt hatásának az összefüggései, *Tudásmenedzsment*, 22(1), 78–92.

Gonda, T. – Nagy, D. – Raffay, Z. (2019): The impact of tourism on the quality of life and happiness, *Interdisciplinary Management Research/Interdisziplinäre Managementforschung*, 15, 1790–1803, 14.

- Hall, C. (1992). *Adventure, sport and health tourism*. London: Belhaven Press.
- Hudson, S. (2003). *Sport and Adventure Tourism*. New York: Haworth Hospitality Press.
- Husz, A. – Tolnai, E. (2022). A színház és a turizmus szinergiája – új lehetőség a kulturális turizmusban. *Turizmus Bulletin*, 22. évf. 4. szám, 36-44. o.
- Irimiás, A. – Jászberényi, M. – Michalkó, G. (2019). *A turisztikai termékek innovatív fejlesztése*. Budapest: Akadémiai Kiadó.
- Jászberényi, M. – Boros, K. – Miskolczi, M. (2022). *Vonzerőfejlesztés a kulturális és aktív turizmusban*. Budapest: Akadémia Kiadó.
- Kassing, G. (2007). *History of Dance*. Hanover: Human Kinetics.
- Kotler, P. (2012). *Marketingmenedzsment*. Budapest: Akadémia Kiadó.
- Kovács, K. (2013). *Kutatási és publikálási kézikönyv nem csak közgazdászoknak*. Budapest: Akadémia Kiadó.
- Könczei, Cs. (2014). *Az erdélyi magyar táncművészet és tánctudomány az ezredfordulón II*. Kolozsvár: Nemzeti Kisebbségkutató Intézet.
- Marton, G. (2015). *Sportturizmus*. Pécs: PTE TTK Sporttudományi és Testnevelési Intézet.
- Michalkó, G. (2002). *Az aktív turizmus elméleti megközelítése*. Debrecen: Didakt Kiadó
- Michalkó, G. (2012). *Turizmológia*. Budapest: Akadémia Kiadó.
- Michalkó, G. (2023). *A turizmus esszenciája*. Budapest: Akadémia Kiadó.
- Michalkó, G. – Lőrincz, K. (2007): A turizmus és az életminőség kapcsolatának nagyvárosi vetületei Magyarországon, *Földrajzi Közlemények* 55(3), 157–169.
- Puczkó, L. – Rátz, T. (2011). *Az attrakciótól az élményig. A látogatómenedzsment módszerei*. Budapest: Akadémia Kiadó.
- Rátz, T. – Michalkó, G. (2013): Travel as a Factor of Happiness in Hungary, In: FILEP, S. – PEARCE, P. (szerk.): *Tourist Experience and Fulflment: Insights from Positive Psychology*, Routledge, Oxon, 54–57.
- Rekettye, G. – Törőcsik, M. – Hetesi, E. (2019). *Bevezetés a marketingbe*. Budapest: Akadémia Kiadó.
- Richards, G. (2013) Creativity and tourism in the city. *Current Issues in Tourism*, 2013. <http://dx.doi.org/10.1080/13683500.2013.783794>
- Richards, G. (2011) Creativity and tourism: The State of the Art. *Annals of Tourism Research*, 38, 1225–1253.
- Richards, G. – Marques, L. (2012) Exploring Creative Tourism. Special Issue of the Journal of Tourism Consumption and Practice (Volume 4 No.2). www.tourismconsumption.org
- Richards, G. – Raymond, C. (2000) Creative Tourism. *ATLAS News*, no. 23, 16-20.

Richards, G. (1999): Vacations and the quality of life, *Journal of Business research*, 44(3), 189–198.

Richards, G. – Wilson, J. (2006) Developing Creativity in Tourist Experiences: A Solution to the Serial Reproduction of Culture? *Tourism Management*, 27(6), pp. 1209–1223.

Ruskin H. (1987). Selected views on socio-economic aspects of outdoor recreation, outdoor education and sport tourism. In *Proceedings of the International Seminar and Workshop on Outdoor Education, Recreation and Sport Tourism* M Garmise (ed.). Emmanuel Gill Publishing: Natanya, Israel.

Standeven, J. – De Knop, P. (1999). *Sport tourism*. Leeds: Human Kinetics Europe.

Steinecke, A. (2007). *Kulturtourismus. Marktstrukturen, Fallstudien, Perspektiven*. Oldenbourg Verlag: München–Wien.

Törőcsik, M. – Rekettye, G., Hetesi, E. (2015). *Bevezetés a marketingbe*. Budapest: Akadémiai Kiadó

Vályi, R. (1969). *A táncművészet története*. Budapest: Zeneműkiadó.

Egyéb források

UNWTO (é.n.). Tourism and culture. <https://www.unwto.org/tourism-and-culture>

Magyar Turizmus Zrt. <https://mtu.gov.hu/documents/prod/Aktiv-turizmus-szakmai-segedlet.pdf>

Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia (2005-2013). letöltve: 2023.11.08.

Magyar Táncsport Szövetség (é.n.). Szövetség történet. <https://mtasz.hu/szovetseg/tortenet/>

Magyar Táncművészek Szövetsége (é.n.). A szövetség története. <https://www.tancszovetseg.hu/a-szovetseg-toertenete>

CID (é.n.) <https://cid-world.org/>

Rövidítések jegyzéke

UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization): Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete

UNWTO (World Tourism Organization): Turisztikai Világszervezet

CID (International Dance Council): Nemzetközi Tánc Tanács

Függelék

Online kérdőív

A tánc turisztikai hatásai és kulturális vonzereje

Tisztelt Kitöltő!

Molnár Nikolett vagyok, a Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Karának végzős turizmus-vendéglátás szakos hallgatója. Dolgozatom fő irányvonala a tánc turizmusra gyakorolt hatása, illetve, hogy értelmezhető-e a tánc turisztikai niche termékként. Kitöltése nagyban hozzájárul a dolgozatom sikerességéhez.

A kitöltés anonim és önkéntes, az eredményeket kizárólag kutatási célokra használom fel.

Demográfiai adatok

Az Ön neme: *

- ☐ Nő
- ☐ Férfi

Az Ön korcsoportja: *

- ☐ 14-18 év
- ☐ 19-24 év
- ☐ 25-34 év
- ☐ 35-44 év
- ☐ 45-54 év
- ☐ 55-64 év
- ☐ 65 év feletti

Az Ön lakóhelye: *

- ☐ Főváros
- ☐ Megyeszékhely
- ☐ Város
- ☐ Község

Az Ön legmagasabb iskolai végzettsége: *

- ☐ Általános iskolánál kevesebb
- ☐ Általános iskola 8 osztály
- ☐ Szakmunkásképző
- ☐ Középiskolai érettségi
- ☐ Felsőfokú végzettség
- ☐ Doktori fokozat

Az Ön jelenlegi aktivitása: *

- ☐ Dolgozik
- ☐ Tanuló
- ☐ Nyugdíjas
- ☐ Munkanélküli
- ☐ Egyéb inaktív személy

Vett már Ön részt BELFÖLDI táncversenyen nézőként vagy versenyzőként? *

- ☐ Igen
- ☐ Nem

Belföldi táncversenyek

Évente átlagosan hány alkalommal vesz részt BELFÖLDI táncversenyen? *

- ☐ 1-2
- ☐ 3-6
- ☐ 7-nél több

Milyen okból vesz részt BELFÖLDI táncversenyen? *

- ☐ Versenyző
- ☐ Kísérő/néző
- ☐ Rendező/edző

Jellemzően kikkel szokott BELFÖLDI táncversenyeken részt venni? *

- ☐ Sporttársakkal
- ☐ Családdal
- ☐ Barátokkal
- ☐ Munkatársakkal
- ☐ Egyedül

Egy többnapos BELFÖLDI táncverseny esetében milyen szálláshelyet választ jellemzően? *

- ☐ Ha lehetőség van rá, hazamegyek éjszakára
- ☐ Közelben élő ismerősök/család
- ☐ Kollégium
- ☐ Szálloda/panzió
- ☐ Bérelt magánszálláshely

Ön jellemzően hol étkezik egy BELFÖLDI versenyen? *

- ☐ Otthonról hozott ételeket fogyasztok
- ☐ Menzán
- ☐ Helyszíni büfében
- ☐ Étteremben
- ☐ Ételt rendelék a helyszínrre

Külföldi táncversenyek

Vett már Ön részt KÜLFÖLDI táncversenyen nézőként vagy versenyzőként? *

- ☐ Igen
- ☐ Nem

Évente átlagosan hány alkalommal vesz részt KÜLFÖLDI táncversenyen? *

- ☐ 1-2
- ☐ 3-6
- ☐ 7-nél több

Milyen okból vesz részt KÜLFÖLDI táncversenyen? *

- ☐ Versenyző
- ☐ Kísérő/néző
- ☐ Rendező/edző

Jellemzően kikkel szokott KÜLFÖLDI táncversenyeken részt venni? *

- ☐ Sporttársakkal
- ☐ Családdal
- ☐ Barátokkal
- ☐ Munkatársakkal

☐ Egyedül

Egy többnapos KÜLFÖLDI táncverseny esetében milyen szálláshelyet választ jellemzően? *

☐ Ha lehetőség van rá, hazamegyek éjszakára

☐ Közelben élő ismerősök/család

☐ Kollégium

☐ Szálloda/panzió

☐ Bérelt magánszálláshely

Ön jellemzően hol étkezik egy KÜLFÖLDI versenyen? *

☐ Otthonról hozott ételeket fogyasztok

☐ Menzán

☐ Helyszíni büfében

☐ Étteremben

☐ Ételt rendelek a helyszínrre

Kérem jelölje be, hogy az alábbi állítások mennyire igazak Önre! *

	Teljesen igaz	Inkább igen	Inkább nem	Egyáltalán nem
Az egyesület nagyban támogatja anyagilag a részvételem a versenyeken	☐	☐	☐	☐
Utazásom az egyesület szervezi	☐	☐	☐	☐
A verseny ideje alatt helyi vendéglátóegységben étkezek / ételt rendelek	☐	☐	☐	☐
A verseny után szuveníreket vásárolok	☐	☐	☐	☐
A verseny után elmegyek megnézni a helyi nevezetességeket	☐	☐	☐	☐
Igénybe veszem a helyi tömegközlekedést	☐	☐	☐	☐
A tartózkodásomat alkalmanként meghosszabbítom a verseny helyszínén	☐	☐	☐	☐

A kérdéshez soronként egy válasznak kell tartoznia

Kérem válassza ki azokat a helyszíneket, ahová Ön egy többnapos versenyen el szokott látogatni! *

- ☐ Múzeum
- ☐ Strand, fürdő, aquapark
- ☐ Vidámpark
- ☐ Állatkert
- ☐ erőd, vár
- ☐ Helyi nevezetességek
- ☐ Szórakozóhely
- ☐ Egyéb: _____

Táncos események

Ön vett már részt egyéb, tánccal kapcsolatos tevékenységen (színház, fellépés, találkozók stb.)? *

- ☐ Igen
- ☐ Nem

Amennyiben IGEN, Ön milyen táncos tevékenységeken, eseményeken vett már részt? *

- ☐ Táncszínház
- ☐ Tánctalálkozó
- ☐ Táncos fellépés
- ☐ Táncházt
- ☐ Gálaműsor
- ☐ Tánc kultúrával kapcsolatos kiállítás
- ☐ Egyéb: _____

Amennyiben NEM, Ön milyen táncos tevékenységeken, eseményeken vett már részt? *

- ☐ Táncszínház
- ☐ Tánctalálkozó
- ☐ Táncos fellépés
- ☐ Táncházt

☐ Gálaműsor

☐ Tánc kultúrával kapcsolatos kiállítás

☐ Egyéb: _____

Kérem jelölje be, Ön maximum meddig lenne hajlandó elutazni egy táncos tevékenység céljából!

- ☐ Csak lakóhelyem körül
- ☐ Másik településre, vármegyén belül
- ☐ Másik vármegyébe
- ☐ Másik országba
- ☐ Másik kontinensre

Kérem jelölje be, amelyik a legjellemzőbb Önre!

- ☐ Elutaznék kifejezetten egy táncos esemény megtekintésének céljából
- ☐ A lakóhelyemet más célból hagynám el, de ha már ott vagyok, megtekinteném a tánc eseményt
- ☐ Teljesen spontán módon találnám meg az tánc eseményt

Nagyon köszönöm a kitöltését!